КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

ШОАТТА 23 ноябрь, 1968 шо. № 141 (4821). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партен Нохч-ГІалгІайн обкоман, Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхачу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

ЙИСАЛГІА 100-ГІА ШО ДУ

ЛЕНИНСКИ къахьегама вахта

100 шу

СИХДЕ ЧУІЕ ЦІЕНОШИ КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЙ ГІИРСАШИ ХЬАЛДЕЛГА

Цхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра, В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна дикача совгІаташна накъабахара яхье баьнна къахьегаш ба Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой.

Цу яхье шоашкара доагІа дакъа лоац республика гІишлошъераша а. Укх шера къаьстта дукха хьалду вайцига наха чубаха цІенош, культурно-бытовой гІирсаш. Шабахача итт бетта 53 эзар квадратни метр хула цІенош хьалдаьд бахача наха лаьрхІа.

Керда цІеноши хьалдеча ма наькъала йоалаш болх бу «Грозпромстрой» треста чуйоагІача № 2 йолча гІишлой-монтажни управлене коллективо. Цо хІанале а тІехкхоачашъяьй шера план, планал совгІа хьалдаьд 1600 квадратни метр йола наха чуІе цІенош. Шитта дика къахьег шоай шера планаш кхоачашъяьча «Чечингушпромстрой» треста чуйоагІача шоалагІча, йиъалагІча, пхелагІча, ялхалагІча дІа-юха лелача механизированни колоннай гІишлошъераша а.

Цу тайпара лакха толамаш даха вІаштІехьдаьнна гІишлошъерий болх дика вІаштІехьбаккхарах, къахьегама дисциплина чІоагІа хиларах, механизмехи транспортахи кхетамца пайда эцарах.

Цхьабакъда, керда цІеноши культурно-бытовой гІулакхашта эша гІирсаши хьалдеча цІенхашттара кхоачамбоацараш а да вай республике. Цулувха ер шу чакхдала юхейисача хана берригаш терхам тІабахийта ...беза уж цІендаь дІадахара, гІишлошъяра шера план кхоачашъяра.

Наха чубаха цІеноши культурно-бытовой гІирсаши хьалдара итт бетта план 68 процент мара кхоачашъяьяц республика гІишлошъераша. Из бахьан долаш къахьегамхошка дІа ца кхоачаш дисад 25 эзар квадратни метр хилдал йола цІенош а кхыйола объекташ а.

Наха чубаха цІеноши культурно-бытовой гІирсаши хьалделга къаьстта во лел «Грозпромстрой» треста чуйоагІача № 11 йолча гІишлой-монтажни управлене. Итт бетта план кхо процент мара кхоачашъяьян цига. Цу мехъа хьал ца деш дисад 5745 квадратни метр хула цІенош.

Итт бетта план 25 процент мара кхоачашъяьян «Чечингсельстрой» треста чуйоагІача № 432 йолча дІа-юха лелача механизированни колонна гІишлошъераша.

Пятилетка кхоалагІча шера кхоачашъяра пІенкашт тІехьа исаш я домостроительни комбината, «Чечингсельстроя», «Грозпромстроя» трестий дукхача гІишлой-монтажни управленей, дІа-юха лелача механизированни колоннай коллективаш.

Шитта вола лел жилищно-кооперативни гІишлошъелга а. Укх шера хьалзе деваш да 12 эзар квадратни метр йола цІенош. Цхьабакъда, укх юхейисача хана задани кхоачашъе вІаштІехьдаргдац нагахьа сихха болх цІенхашттара тоа ца бойя.

Къаьстта во да гІулакхаш водоснабжене шоай низаца цІенош хьалдеча. Цу гІулакха геттара а тІехьаисаш я юрта боахама Министерства, «Грознефть» объединене, кхыйола гІишлошъяра организацеш.

Республикан кхоачашъяьяц школаш хьалъяра итт бетта план. Масала, йистеяккха эзача бархІ школах хьалъяьраш шиъ мара яц. 1966 шера Советски районе 100 сага лаьрхІа хьалъю пионель укх шера а йистеяьккхаяц коммунальни боахама Министерства ремстройтреста.

Наха чубаха цІеноши культурно-бытовой гІирсаши хьалделга во ледара корттерча бахьанех да гІишлошъечек боахамий организацей кулгалхоша вгаран лоархІамегІйола объекташ мел эшача материалашца, болхлошца Іадаш ца яр, ГІишлошъечака хІанз тІехьлерттІа вІаштІехьбаьккхабац къахьегам, лоха я къахьегама дисциплина, бІзза пайда эцац механизмехи машинехи, лакха дикал йолаш хилац хьалду гІирсаш.

Уж кхоачамбоацараш кхы дІахо ла йиш йолаш дац. Цулувха пятилетка кхоалагІа шу чакхдала юхейисача хана гІишлой организацей кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша теркам тІабахийта беза уж сихагІа дІадахара.

СихагІа хьалъяь эза эзача объекташка хьожие эза материальни къахьегамек ресурсаш, оборудовани, йиш мел йолча шин сменагІа болх бонь вІаштІехьдаьккха беза.

ГІишлой организацей кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржае эза хІара бригаде, смене. ГІишлош сиха а дика а хьалъяра евргагІбаха беза берригаш болхлой. Тоабе беза политике-кхетама болх, гейтара агитаци.

Херда цІенеши культурно-бытовой гІулакхашта эша гІирсаши хьалделга сихлара, къахьегама овсарле лакхъяра чІоагІа новкъостал дергда баьча балхах аккордно-премиальни алапи телнита юкъедахьаре. Цулувха цу гІулакха къаьстта теркам тІабахийта беза гІишлошъеча организацей кулгалхоша.

Нах чубаха цІенош, берий учрежденеш, больницаш, школаш, кхыйола а объекташ хьалъеча шерра пайда эца беза моральни материальни стимулех.

Парте горкомаши райкомаши, советий городской районийн исполкомаш, профсоюзни организацеш лекхарийла, я нах чубаха цІеноши культурно-бытовой объекташи хьалъяра пахадаш тІахьожам лоаттабе. гІишлошъераша эша новкъостал де, шера план кхоачашъяра цар низаш тІадерзаде.

ТАСС-а ХОАМ «КОСМОС-254» — СИГАЛА

1968 шера 21 ноябре Советски Союзе сигала яхийтай аргІанара «Космос-254» яха Лаьттан искусственни спутник. Спутника тІа эттиньй 1962 шера ТАСС-о хьакхайкаьча программага хьежжа космически аре дІахо таха лаьрхІа Іилман аппаратура. Іилман аппаратурал совгІа спутника тІа а 19,995 мегагерца частотагІа болх беш йола радиопередатчик, орбита элементаш нийсагІа йистера оттаь радиосистема, радиотелеметрически система.

Спутника тІа оттаьча аппаратуро болх боарамагІа бу. Іочуухача информацене обработка еш я координационно-вычислительни центр.

Я Л А Т ХЬУВКЪАДЕРГДА

ХьатІадоагІача шера хьувкъама тешшаме лард йоллара шерра къовсаш боаржабаьб Грозненски района № 1 йолча шурий совхоза механизатораша. Укх шера планах 2450 гектар кураха юн культураш дІае еза бар совхоза кхаш лехадераш. Укх деношка 2783 гектар ялат дІадийна баьккхаб механизатораш, цу даькъе 1538 гектар кІа, 1195 гектар мукх, мошача доакъара хьаьрхІа шиъа эзар гектар йийнай.

Гураха юн культураш дІаювш къаьстта белгалъяьннаб Бракинин Петра бригада. 1500 гектара тІа ялат лоаппача хана кІадийра цу бригада механизатораша. Берригаш низ тІабахийта къахьийтар совхоза дикагІа болча трактористаша Дарютин Михаила, Бобровский Федора. Цар хІаране воммах 29 гектар дІае езача шоазткъе итт-кхоазткъа гектар дІаюра йийнаь.

Ялат дІадерца шхьаш баьсса юхье ювагІолча культураш тІехьадалийтарз лаьб кийчъяр тІехьадалийтап укхава. Планах 3015 гектар ахе езача хІанале шиъ эзар совгІа ахьай. Укх тІехьарча ворхІ дийнахь 615 гектар ахьай механизатораша. Оакам леча хьалха хатт тракторист Проскуров Григорий. Цо дийнахь бархІ гектар лаьтта ах, хІаьта тракториста Синюхаев Александра итт гектар ах.

Т. АРЧАКОВ.

К П С С НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА П Л Е Н У М

Селхан КПСС Нохч-ГІалгІай обкома 5-гІа пленум хилар. «КПСС ЦК Октябрьски (1968 шу) Пленума итогех» доклад йир пленуме КПСС обкома хьалхарча секретара нов. С. С. Апряткина.

Прениех хьоахаьйтий дир КПСС Сунженски райкома хьалхарча секретара нов. Варлашкина, республика министра нов. Илюхина, «Шалинский» совхоза доярка нов. Гапаевас, Наьсарен района «Экажевский» совхоза звеньевойс нов. Итазова, КПСС Грозненски горкома секретара нов. Давыдова, Наурски района «Советская Россия» винсовхоза отделене управляюще нов. Зверьковас, «Чечингсельстрой» треста управляюще нов. Лапея, КПСС Урус-Мартана райкома хьалхарча секретара нов. Габисова, Шалински районийн производствени управлене начальника нов. Сайдаева, КПСС Надтеречни райкома хьалхарча секретара нов. Белецке, мелиорацей хий боахамен министра нов. Давыдова, КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара нов. Синельникова, КПСС Ведана райкома хьалхарча секретара нов. Ибриева, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советерча КГБ председатела нов. Жигалова, «Малгобекнефть» НПУ хьалхарча промысла заведующе нов. Паува.

Дийцача дешах лаьца соцам тІаийцар Пленумо.

Пленумах йола отчет газета тІа хургья.

Ленински къахьегама вахте а етта къахьегаш а КПСС XXIII-ча съезда цІерагІча крекинг-завода № 1-2 йолча установка коллективо. Укх бетта хьалхарча шин декада заданел совгІа арахийцай но эзарам тоннаш мехкдаьтта сийрда продукци. ПланагІа лаьрхІачул совгІа кхоьий 11106 киловатт-сахьат электроэнерги, 190 тонн Іа, кхыйола материалаш. Уж къахьегама толамаш доахача къаьстта дика къахьийтай технологаша Идрисов Мальмаяь, Груздев Александра, Богородицкий Раисас, Зайченко Владимира, кхыйчар.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара латтехьа) воккхагІола оператор А. Груздев оператора гІонча Р. Богородицкая.

И. Плиева сурт.

Дезгаре дена денагІа хул В. И. Ленин ваь бІаь шу дузача денна сийленца накъабахара къахьегама вахте еттача Грозненски швейни фабрика болхлоша доаха къахьегама толамаш. Цхьайтта бетта план 20-ча ноябре 102,4 процент кхоачашъяьй цар. Дика къахьег цига Джанаева Яхаси контрольни мастера Доронина Людмилас. Юкъера лаьрхІача хІара сменагІа цаІ-ех норма кхоачашъю цо.

СУРТА ТІА: контрольни мастер Л. Доронина хьожаш я болхлоча Я. Джанаева кийчъяьча продукцене.

И. Плиева сурт.

ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Пятилетка кхоалагІча шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра яхь йоаржаьйча Новогрозненски мехкдаьтта чакхлоахача завода коллективо товарни продукци арахецара цхьайтта бетта план 18-ча ноябре кхоачашъяьй, хІаьта продукцена реализаци яра план а тІехкхоачашъяьй.

Ленински къахьегама вахте еттача установкашта юкъе хьалха латташ ба Пиркис Розалеси Волняков Иванеи кулгалдеча шин установка технологаш. ХІанзале а кхоачашъяьй цар шера план. Пятилетка диъалагІча шера чотах арахийцай дукха эзараш сом мах бола продукци. Царел дукха тІехьайнеш Колесников Анатолий керте латтача № 43-3 йолча установка коллектива, а. 25-ча ноябре шера план кхоачашъе лерхІ цо.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Я Х Ь Е ХЬАЛХА ЛАТТ

Товарни продукци арахецарех кийча продукци дІаяхьийтарех 11 бетта план графикал ворхІ ди хьалха кхоачашъяьй КПСС XXIII-ча съезда цІерагІча крекинг-завода коллективо. Завода цехашта, установкашта юкъе хьалха латт Гренин Юрий керте латтача установка коллективи Петров Виктор Павловича кулгалдеча цхьоалагІча цеха технологаши. ХІанзалехьа декабрь бетта чотах цар арахийца мехкдаьтта сийрда продукци итташ эзараш сомий мах я.

Ф. УНТИЛОВА,
крекинг-завода планови отдела начальник.

ДЕЗА СОВГІАТ

КхоалагІча квартале даьхача къахьегама толамий итогаш лаьчул тІехьагІа СССР-а электрификацен энергетикан Министерства, профсоюза ЦК карара. кхра тела Ше байрах елар «Грозэнерго» № 1 йолча теплоэлектроцентрала энергетикашта укх денолка. Къахьегама овсарлен план 4 процент тІехкхоачашъяьй цар итт бетта. ПланагІа лаьрхІачул совгІа кхоаьх 150 эзар сом. Укх шера 1700 тенн доагорн миллион киловатт-сахьат электроэнерги кхоаьй энергетикаша. Уж къахьегама толамаш доахача къаьстта дика къахьийгал электрослесара приборниста Д. Иванова, А. Асуханова, электромонтера М. Колина, машиниста А. Пиуновас, кхы дукхахар.

Х. СУРУДЖАНЦ.
«Грозэнерго» оператор.

КОММУНИСТИЧЕСКИ БОЛХЛОЙН ПАРТЕЙ ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА СОВЕЩАНИ КИЙЧЪЕЧА КОМИССЕНА ЮКЪЕ ДАКЪА ЛОАЦАРИЙ ЗАЯВЛЕНИ

ЛОРАБЕРГБА ИНДОНЕЗЕ КОММУНИСТАШИ КХЫБОЛА ПАТРИОТАШИ

Оаха, Будапешта гулденнача 67 коммунистически болхлойн партен вкалаша, вІаздаьям раьза доацаш а долаш бехке ду индонезийски реакце коммунисташтен къчача демократаштен — империализмана духьала шоай мехка паргІатон из кхычарех тийша хІама доацаш хилийтари бахьан къонахчал долаш къовсам лоаттабераштa аккагІча тайпара ден долен хиэам.

ХІанз кхо шу дІадаьйнад цІий мехкадеш йола из хулане террор ца соца. Бовдаьи къналгІча тайпара сихош даьхан ба итташ эзарий, набектешшикен концлагерашкеп Іазап оазаш а бош а латт бІаьш эзараш нах. Дош ца дуьяшш слествн ца еш бойбаьб КПИ ЦК председатель йовкъост Айдити Компарте кхыбола кулгалхойн. Реакционераша дуйне ха йовдашаш шоаш бІехбаьб цхьаькха къмзалца — новкъостий Ньоно Судисмани хьалъэхи бовбарца.

Индонезе кулгалхоша, дунен халкъашта юкъерча общественностo протесташ ешиехьа я, терроре талгІи чІоагІагІа етт, шоай мехка коммунисташи демократически уйлаш йолаш бола кхы наха къиза бовбара ннкъ лелабу дІахо а.

Оаха цІаькха а ахь кхайкаду цу зуламашта! ТоъаргдагІоуха цІий тоделаш! Кхы дІахо бовбайта йиш яц нах. Оаха дІакхайкаду ткоай цІенкха хуеца а лургІоацаш Индонезе коммунистакиен кхача демократицей солидарность хилар. Ткоай мехкий халкъашта хетар дІацхаш долча оаха хьадех террор сацийтилген политически гІулакхашта лийца боахка нах мукъабовлийтилген!

Бекхам ца беш дутаргдац индонезийски реакционерий зуламаш! Царна могаргдац паргІато езаш дола индонезийски халкъ, империализмана духьала къовсам лоаттабарца йола цул лоІам тоІабе!

Дерригача дунен тІа чІоагІагІа екийла реакционерий зуламашта духьалара протеста оаз.

Нийса доацаш даьча приговора хоадам боллаш протест ю

Будапештерча коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъера Совещание кийчъяра комиссе раьза йоацаш айю Афине трибунало антифашиста, Грецие паргІатон машари бацьан долаш демократен кхычарех тийша хІама ца хилийтари духьа къовсам лоаттабечоа Александрос Панагулиса ве даьча приговора духьалара протеста оаз: хьадех фашистски диктаторски режиме цхьанна я тейпара нийса боацаш даь приговор кхоачаш це делга а юристий-демократий Дунен халкъашта юкъерча ассоциаце из дІадийххача тайпара кхадоаккхвта а, кийчош комиссе укх заседане дакъа лоацача дерригача партей цІерагІа дІаккхайкаду дерригача дунен тІа баржаш латта солидарноста болам ше хьалловцаши къоабалбеши хилар. Панагулис вухчара кІалхардаккха а Грецера реакционни репрессеш соцае а могаргдолаш долча юкъарча шеррача боламе шоай низаш вІашагІтохарчи гІулакхаш дІаьна чІоагІа тІадьеташ кхайк дерригача антифашистски антиимпериалистически низашка, паргІато езаш долча дерригача халкъашка.

Будапешт.
1968 шера 20 ноябрь.

ШЕРАГІА ЙОАРЖАЕ ЯХЬ

1-ча октябре доладенна мехкдаьттан химически промышленноста профсоюзий хоржамаш. Доккхача къахьегама толамашца накъаенай царна «Малгобекнефть» мехкдаьтта промыслови управлене профсоюзни организаци. В. И. Ленин ваь бІаь шу дузача денна сийленца накъабахара профсоюзни организацей инициативах дьржача социалистически яхье дукхагІйолча коллективаша дика кхоачашду шоай декхараш. Профсоюзе шийна хьалхашкара декхараш кхоачашдеча доккха дакъа лоац цун активо. ХІанз укх сахьате 450 сагага дІаккхоачаш шеръенний цу управлене профсоюза актив. Цу даькъе ба профоргаш, къахьегами пун кхерамален лорабра штате боаца инспектораш, культорганизатораш, местни цеховойн комитетий членаш, кхыбараш. Профсоюза актива новкъосталца дукха производствени бытен гІулакхаш Іалашду укхаза.

Къаьстта дика вІаштІехьбаькхаб профсоюзо шийн болх I, II, III-ча мехкдаьтта перекачка еча цехашка.

ХІанзале профгруппашкех цеховни комитеташкен чакхдаьннай хоржамаш. Цу организацей балхага цІенхаштта хьажа а хьежа производства дика йовзаши, коллективо лакха сай деши бола болхлой хержар цар профсоюзе. Царна юкъе ба лакхера, юкъера ибраловани йолеи, дангара дешиа шоай кхетам лакхбуи новкъостий. Шоашта хьалхашка латта декхараш дика кхета а деш профсоюза актива низ нийса вІаштІехьбаькхаб кхаь мехкдаьтта промысла председателаша М. В. Торе, А. М. Поплутина, В. В. Мальцева, кхыбараша. Цу цехий ерригача коллективаша шерра лакъа лоац социалистически яхье, коммунистически къахьегама ударник яха цІи яккхара. Кхаь промысле коммунистически къахьегама ударник яха цІи еннай 450 сага, цул совгІа из сийлен цІи еннай 16 бригадана. ХІаьта мехкдаьтта хьачуувача цехе из сийлен цІи делаеш 77 болхло ва. Цулувха, кхыча коллективашкарчул лаккхагІа я укхаза къахьегамен производственни дисциплина, дукха а лакхагІа я производственни хьокхамаш.

Цхьабакъда, нагахь нийслу къахьегара тІера боаца, коллективо ца лоархІа нах профсоюзе хоржаш йола моттигаш. Из бахьан долаш каст-каста хувцалу первични профорганизацей активи кадраши. Цунга хьежжа мара пайда балац профсоюзо беча балхах а. Цул совгІа кІезига терко ю цхьацца йолча коллективашка профсоюза балха, цар шоашка диллача, кІезига терко ю социалистически яхьен, коммунистически къахьегамен. Ерригача техника-экономически хьокхамашца диллача шортта дика къахьегаш бола болхлой, хьокхам эца могаргйола бригадаш йолашехьа СМУ, КМТС, № 4 йолча совхоза хин цехий коллективашка цхьаккха бригадей болхлой вац коммунистически къахьегама цІи лелаеш. Укхаза гІулакх миттa латтара бехке социалистически яхь ца йоаржаяь профсоюзни комитеташ я. Профсоюзни организацеш декхарийла я хьажар, къахьегам боваш, организаторски способносташ йолаш бола нахах кадраш кийчъе. Къаьстта йокккха терко оеза местни, цеховойн профкомитеташка кхалнах хоржара. «Малгобекнефть» мехкдаьтта промыслови управлене хІанзвашта хьа кІезига хийржаб уж, ерригача профактивах 15—20 процент мара хилнабац кхалнах. ХІаьта хийржача кхалнаха дика кхоачашду шоай декхараш. Шоашта хьалхашка латта декхараш дика кхета а деш болх баьчарех ба 1-ча мехкдаьтта промысла местни комитета председатель Торий Матрена Яковна, профсоюза член Буцева Наталья Демьяновна, кхыбараш.

ЧІоагІа лоархІаме да местни цеховойн комитета членаша шоай профсоюза балха кхетам лакхбар. Цу даькъе мехкдаьтта промыслови управлене профсоюзни комитето укх шера ях семинарски занятияьй. Цига профсоюзни балха формаш, къахьегама законодательства, социалистически яхь, социальни страхование, кхыдола дешаш дийцаб. Берригаш а цига Іомабаь нах 4 бІаь саг ва.

Отчетно-выборни компани чакхъяьнначул тІехьагІа промыслерча профсоюзни комитето планах йоагІача бесса тайп-тайпара профсоюзни балхаш къестадеш йола семинарски занятеш ергья.

Профсоюзо шийн болх тоабаргда хьежжа лакхлургья болхлой творчески активность, лакхлургья профсоюзо производствана лоаттабу теркам, цунга хьежжа йийш хургья пятилетка план кхоачашъяран В. И. Ленин ваь бІаь шу дузача денна баха боагІача бесса накъабахаран социалистически яхь кхы а шерхье.

Ш. БУЗУРКИЕВ,
«Малгобекнефть» НПУ промысла инструктор.

ХЬАЛХАРА МОТТИГ ДІАХЕЦАЦ

Укх тІехьарча шерашка «Грознефтехимзаводы» объединене предприятешта юкъе социалистически яхье хьалха латташ я Грозненски химически комбината коллектив. Укх шера а хьинар айденна къахьегаш ба комбината болхлой. Цунга хьежжа лакха да доккха къахьегама толамаш а. Товарни продукци арахецара 11 бетта план 18-ча ноябре кхоачашъяьй цар, хІаьта продукцена реализаци яра план 19-ча ноябре кхоачашъяьй.

Къаьстта дика къахьег Олифер Виктор, Селяков Сергей, Блев Александр керте латтача фенол доаккхача цехий коллективаша. Цар кхы а хьалха кхоачашъяьй 11 бетта план.

Н. КОСТЫРИНА,
тха штатера йоаца корр.

11 БЕТТА ПЛАНАЛ СОВГІА

Къаьстта дика къахьег укх шера ленински къахьегама вахте эттача А. Шерипова цІерагІча Грозненски нефтемаслозавода коллективо. Продукцена реализаци яра 11 бетта план 18-ча ноябре кхоачашъяьй цо. Укх юхейисача денношка планал совгІа реализаци ергья эзараш тоннаш йолча мехкдаьтта продуктошта. Хьинаре къахьегарах заводе белгалъяьнна а боккхагІйола операторашЯ. Байкин, В. Попов, Д. Бостков, А. Кулючков, кхыбараш керте латта сменаш.

В. ГОРБАЧЕВА.

Коллективо чІогІа сий ду «Электроприбор» ахача заводе пхьоалагІча цехе шлифовальщицалла болх беча Шевченко Верай. Цо тоаль сатхалаш лакха мах бий дІази. Балха норма массаза а 120—130 процент кхоачашъеш йола Вера хІана Селезнова Танийна ший говзал дІаІомаеш я.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) Т. Селезнекан шлифовальщица В. Шевченкон.

В. Добролева сурт.

ХОЗРАСЧЕТАХ БОАЛА ПАЙДА

Колхозе боахама чура расчет юкъейоалавар боахама производственни подразделенешта кІоарга экономически анализ ира дувадеюка да. Цо тоаро хулийт производство дегІайоалаврак продукцета дІадодар лоадаргие йола резервах аттагІа лаха. Болхоза доалахь 11740 гектар лаьтта да, цу дакъе 7648 гектар аьха лаьтта а долаш. Производстве болх беш 751 саг ва. 1965 шера денз колхоза еррига бригадашка юкъейоалавай боахама чура расчет.

Боахама чура расчет юкъейоалаваяь колхоза экономически хьокхамаш иштта дар:

Боахама доалахьарча лаьттах хІара бІаь гектара тІара 11192 сома мехка продукци йоаккхар, иноъкха колхозахошта къахьегамах дІадалеш дІадахар юхаметтаеттадеш мара тоъацар я.

Хозрасчетин задани кхоачашъярга хьежжа йола материальни стимулированин ира керда система чІоагІа рагъа хиина тІайийнав колхозахоша.

Кердача хьалашка болх бе доладеннача хьалхарча шерре а, лакхдела колхоза хьокхамаш, хІаьта шин шу дальча къахьегамах доадам болла алани тоаа даьлар. Колхоза ахчан доход шоаза лакхъелар. БелгІаяле дола, цу хаималца зе денз хиика хьайбай боахам тоабалар.

Боахама экономика сихха лакхъяра чІоагІа новкъостал дир дуккхача факторашш: кийчъеча юртбоахама продукцех лу мах лакхбаро, пачхьалкхено кердача техникаца боахамаш Іалашдаро, хьалхе латта опыт юкъейоалаваро, кхыдараша.

Цхьабакъда, боахам рациональне лелабава керттера дар боахама чура расчет хийса лелаяр да.

Продукци икхара лоам кхоачашъяра, къахьегамеи материальни средствай кхоабара бригадай а фермай а болхлой материальни безам тІабалийтар колхозе юкъейоалаьча боахама чурча расчете. Ца юкъейоалаьча тІехьарча ихьа шера боахама доалахьарча лаьттан хІара бІаь гектара тІара йоаккха продукци 75 процент дуккхагІа хилар. Нагахь санна 1964 шера хІара болх беш волча колхозхочо 1626 сома мехка продукци йоаккхаш хиннаяле, 1967 шера 2888 сома мехка яьккхар.

Колхоза ахчан доходаш лакхъяларца цхьана колхозахой вахара хьалаш толлу хІара шера. Нагахь санна 1964 шера хІара сага болха-дех мах 2 сом 94 кепиги хиннаяле 1967 шера 4 сом 82 кепиги хилар. Кхетамца пайда...ц керттерча фондех.

Боахама чура расчет юкъейоалавярах бена балхаш бригадашка, фермашка дІаухийтача средствашкен лоаттабу тІахьожам чІоагІбелар. Нагахь санна хьалха бригадираш, фермай заведующеш центральни складера запасной оатхалаш, кагий инвентарь дуккхагІа хьалхье лоиш хиинабале хІана чІоагІа кхом бу цар материальни мехкерча хІамай, соалех хІаман хьамйин. Цо тоаро хулийт къахьегамга дІадодари дІаухийта средствани кІезигъе.

ДІадахача шера 2 миллион 168 эзар сома продукци яьккхар колхозо, хІаьта укх шера 2 миллион 200 эзар сома продукци яккха дерхІ оаха. 1967 шера ахчан доход 1818 эзар сом хилар, хІаьта шІеш пайда — 428253 сом. Ка болча кхаьа цхьан центнера мах укх шера 3 соми 09 кепиги хилар. Боахама рентабельность боарам 132 процент лакхбелар. Тайп-тайпара культураш кхерга дІадодар доха хилара бахьан уж кхеара балхашта 90—93 процент механизаци яр да. Холц ма хилара эггара халагІа йолча процессашта механизаци яро къахьегама оасарле лакхъю. Иштта къахьегама оасарле лакхъяра боккхача лоархІаме хилар хІара гектара хьуакъам лакхбар. 1964 шера хиннача кІа 4,5 центнер, кхыйола культураш 3—4 центнер дуккхагІа йойх хІана хІара гектара тІара.

Хьайбай продукташка дІадодачун анализ йича гуш да боахама чура расчет юкъейоалаьчул тІехьагІа шура, тха, дулх лаккхарга, доахашка, хьакхашта дулх тІаккхетийтарга дІададар тоъал лоддениаыга. Иштта, масала, боахама чура расчет юкъейоалале шурий центнерга 33 соми 64 кепиги дІадодар, 1967 шера 23 соми 45 кепиги дахар, укх шера 22 соми 50 кепиги хилийта дерхІ оаха. Бежана дуккхагІа дІалолар хІана а лакхд да, хІана-болча хьайбай фермаш хІана а механизаци аьза я.

ХІана юкъейоалавьйи колхозе боахама чура специализаци, хІаьта дІамигача фермашка халача процессашта механизаци е хала да. Ца кхоачашдича хьалхара шера хьайбай боахам рентабельни хилийта, торо хургъяр тха. Пятилетка чакхйоаллаш бйъ мугІарагІа доахаи лоаттаду шиь йоронкш хьалъе дерхІ оаха.

Текущи счета тІа муъьа средстваш хиларах колхоза торе дул деррига декхар хан-хеннаьа дІатаьха. Шоай накопленем хиларах брахам дегІакхуна, оваш йола фондаш дьахулийт, хоадам бен лаш долча кланея соагІа колхозхошта къахьегамера материальни безам сопбаккхара тела ахча да. Боахама чура расчет юкъейоалаьчул тІехьагІа болх бена хІара колхозхочо лу алани шиьза совтІа лакхденнад.

1967 шерй культурни мероприятенташ новкъосталаш йолча фонде 32 эзар соми лакхара производственни хьокхамаш лаьтача колхозхошта премеш тела 23 эзар соми къоастадир. 387 эзар сом а долаш йола резервни фонд йир.

Боахама чура расчет юкъейоалаяра кийча еш дукха бІлхаш дир колхозе: балха нормашкен мехкашкен хьежар, хьайоалача продукци боахама чура расчет лелаешча подразделенеш продукци кхахарга дІадодачун учет лелаелга тоадир, шера задани кхоачашъяра хьежжа материальни стимулировани юкъейоалаваро.

Премфинпланага хьежжа ду дІадоалуш боахама чура расчетни задани отташ хІара подразделенеш. Цу юкъе дахъа ... колхоза специалистана, бригадирашна, у... ...ттача колхозхошта.

ХІара бетта хьайбай боахаме дІадодачун анализ ю оаха. Цу гІулакхе къахьга хьегойт хІара ферма балха хьокхамаш. Масала, хьежаргда вай укх шера ишле кхоалагІча шурий-товарни ферма хозрасчетни задани иштта кхоачашъяьй. Йоалах лоарайоачун 16 центнер дуккхагІа шура яьккхар цкъе ферма. Цхьа центнер продукци яккхарга дІадодай планах лийотхІачул 99 кепиг лоцагІа да. Ца вІашагІеххьалар хьахьегамга дІадодара ... кхоадарх, фермерча белхашка дІадодар кІезигдаран.

Боахама чура расчет дикагІа лелаяра дукха бокх бу экономически анализа юкъарча бюрос. Бюрона юкъе ба колхоза председатель, специалисташ, хьалха латта колхозхой. Къаьст-къаьста растениеводства, хьайбай боахама механизаце секцеш вІашагІъехкай бюро. Боахама чура расчет лелаеча подразделеней балха хан-ханнахьа итогаш, дІадехачун анализ ю, оттальча нормаел тІехдаьнар гучадоаккх бюрос.

В. И. Ленин ваь бІаь шу дузача денна кийчо ира колхоза коллективо дьархІад:

хлат даккхарах ца пачхаьлкхенга доахарей пхе шера план динъ шера кхоачашъе, пхе шера планал соагІа пачхаьлкхенга йиъ эзар тонн хлат дохка;

1969 шера пачхаьлкхенга дулх 300 центнер, шура 11000 центнер, тха 600 центнер дохка;

хІара бІаь жийна тІехьара 110 Іахар, хІара бІаь Іатта тІехьара 95 Іаса кхеде, 1970 шера 1 январь тІакховчаш 700 бежан, бий эзар жий хилийта.

ТІайиш социалистически декхараш кхоачашдара хоадам болаш йола мероприятеш кхоачашъе дерхІ колхоза коллективо.

В. СУХЕНКО,
МалгІабена районе «Кавказ» колхоза партийни организатор.

ВЕНГРЕ КОМПАРТЕ 50 ШУ ДИЗАРГА

ЛЕНИНИЗМА КЪУЛБАЦА

Шовзткъе пхи шу хьалха историе чухь боккхача лоархІаме собитие хилар Венгре.

...1918 шера 24 ноябре сарахьа 40 гаргга бай кулгалхой Веройшайор улицагІарча № 42 йолча шІенешкарча булапештски ...пе Белена квартире. Цара юкъе бар Россе лаьттача австро-венгерски эскарера тІехъ шІенаш дийна, РКП(б) ... венгерски группа кулгалхоеех ваІ Бела Кун, антимилитарист а подпольщик Имре Шамош, Венгре оппортунистически социал-демократически партера дІаваьккха Дьюла Альпари, кхиарарий Маслеза ... лакхачул тІехьагІа, конспирацешка кьонаш кхоачаш а еш, цхьацхьаьнца волаш е дукха цхьана болаш Белена квартирера дІабахар вІашагІкхийттача лакъа лоацаш хиннараш. Уж берригаш а хІаьта вІашагІъелчача Венгре Коммунистически парте членаш бар.

Европе эггара хьалха вІашагІъелкарех ваІ йолча къонача компарте мугІарашта юкъебатар мехка болхлой масса дикагІа бела никалаш. Венгерски коммунистийша кхайкаьча идеяша сихха шоацта мугІахьа бар къахьегамхой. Болхлошта юкъе къаьстта чІоагІа сий деш вар шийна Ленин вешаш хиина Бела Кун.

КПВ вІашагІъелкачул тІехьагІа бий бутт баьннача гІалла, 1919 шера 21 марта, коммунисташ хьалха лаьттача венгерски къахьегамхоша, эрсашта болча шоай лекарий хьокхамагІа Іадлаш шоай бе а делла, Венгре Советски республика дІакхайкайр. Чепелек Дюшлерен заводий болхлоша, Шомален Бекешек ахархоша гІадбаха тІайицар венгерски болхлой дакъала букаш Октябрьски революце баьчча В. И. Ленина дайта моаршал.

133 дийнакъа ца хадаш турпал къовсам лоаттаьбачул тІехьагІа венгерски коммуна дІаьлар ниаш тІех долча, Антанте дегаш уралаттадаьча интервенцй низагІа. Цхьабакъда, мехка историчухь эггара хьалхара халкъ республика къахьегамхой дегашка яхаш яр.

Пхи тІехьагІарча 25 шера фашистски террор лаьттан мехка. Цхьабакъда, Венгре Компарти, кІоаргга подполье а яха, дІахо ядаш а ший гІулакхаш чакхдоахаш а яр. Коммунистана патриотизм интернационализм Іомайора халкъа, уж шин гІулакх вІашагІкъоастаде йиш йоацаш а лоаркІаш. Дунен тІа шоашта эггара дезагІа доле хІама санна лорабеш лелабоаь цар Раконци Кошутан къаной — корта лакъалени революционни традицеех шоай бенна тешаш, фабрикантийи помещикийи Іадала дукъала, хІаьта тІехьагІо — гитлеровски захватчикашта дукъала къовсам лоаттабара халкъ тІа а хьоаш, ца къовсам дунен тІарча берригача коммунистийи антифашистийи къовсамца буьзза а буваш.

Венгерски коммунисташ шоай мехка санна, иштта цуй доалонеларахьа а халкъий маргІатен лоІамий баьхам чолаш къахьегамча къаьсамхой хьалхарча мугІарашка хиннаб массаза я. Хорте фашистски режима дукъала лоаттабаьча къовсамаш шоай вахар дІаденнад Имре Михаян, Шондор Фюрта, Дердь Кизнока, Эндре Шагире, бІаьш болча цар новкъосташа, майрагІча революционераша, коммунисташа. Советски Россе лаьттача граждански тІема фронташка Цица эскара мугІарашта юкъе а этта латаш хилар 100 эзар гаргга венгерски интернационалист. Деррига дунен тІарча прогрессивни наьха дагайоагІа Испански Республика бахьан долаш лийтача къонасамхой — легендарни кинала Лукача, «венгерски Чапаевах» Салкай Михал, Ференц Мюнниха, Ласло Райка шІераш. Шолла гІа дунен тІом болча хана шоай мехка территоре тІа партизански отрядаш вІашагІъехкар венгерски интернационалисташа, французски бельгийски дукъала болча отрядашта юкъе а этта тІом баьб, Словакин къаман восстание юкъе дакъа лаьцад.

1945 шера Советски Эскаро венгерски халкъа ира дукхача хана денз цо сатийса паргІато. Коммунисташта хьалхашка геттара керда декхараш эттар.

Халкъо, Венгерски социалистически болхлой парте — КПВ ленински политика тешшаме хьалхьачун кулгалца, тІехьа нса хиина ший мохк исторически лоацача хана дегІаена промышленность а юрта боахам а болаш йола пачхьалкхе а яь дІоттабаьб, социализма хьадаш едкай. ХІана Европе хьалхарчарех цхьа меттиг дІалаац халкъа Венгре бенситаш яхарах автобусаш арахецарах, цун кооперативай госхозийи кхашка шерра-шера хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 23—26 центнер кІа кхеду, хІаьта из дукхах а дуккхагІа да тІеш хьалехьа кхедеш хиннача.

Тхоашта караІ мел даьннача хІаманца декхарийла да тхо социалистически содружества мехкий эггара хьалхарча ардІаьнна Советски Союза а новкъостала. «Революционер хилар, — йоал ВСРП ЦК хьалхарча секретара Янош Кадара, — из да Советски Союза Коммунистически партеца, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болаша, паргІато бахьан долаш кхычарех тайпа хІама доацаш хилар дукъен къовсам лоаттабеш долча революционни низамца бокъонца солидарность, цхьоагІо йолаш хула. Социализм хьалъеча венгерски халкъо дакъа теламаш, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болаша, Советски Союзацара тха цхьоагІо чІоагІъер цуйга дилавча Венгерски социалистически болхлой парте социализм, къамаш кхычарех тайпа хІама доацаш хилар, машар бахьан долаш лоаттабеча къовсама юкъе лоаца дакъа да».

Венгерски марксистски парте ах бІаь шера историе, дунен халкъашта юкъерча болхлой болама историе, коммунисташта йоъо лу деррига алхий прогресс СССР толамех хьакъоастае йиш ца хилара, Советски Союзацара гІулакхаш — социализма идеяшта болча тешама лоархІамегІара лард хилара хьакъехьа чІоагІа вывод е.

ХІана дикахий халкъа боахама декхараш кхоачашду Венгерски социалистически болхлой парте. Цун кулгалца къахьегамхоша къовсам лоаттабу мехка экономика дІахо айна дукха, шерра экономически реформа чакхйоалаш. Везаражха йолча партеша тІадилларах коммунистически болхлойи партей Дунен халкъашта юкъера совещани кийчъеча Комисса гІулакхаш вІашгІехьдоакар а хиина дІаттай ВСРП. Ленински методаш принципаш чакх а йоахаш, венгерски коммунисташа сийленна кхоачашду историе шоашта хьалхашка оттадаь декхараш.

Миттаи НУЛЬЧАР,
венгерски журналист.

РОССЕ АВТОНОМНИ РЕСПУБЛИКАШКА

ХЬАЛХАРА СТАНЦИ

ЭЛИСТА. Тепловозий гудокаца болабир арений сатем, Дивногорскера (Ставропольски край) Ульдичивы (Калмыцкая АССР) яхача станцега кхаччалца биллача наькъа тІа поездаш аха йолаенна.

Дивное-Элиста яхача машиннакъа тІара хьалхара станци я Ульдичивы. Тайп-тайпара производственни сооружениеш йоацаш цун комплексе я вах баха городок, гостиница, йоккхъ йоаца школеи берий беш, фельдшерско-акушерски пункт, универсальни тиха а йолаш торгови центр, столовиш бытовой ремонтин мастерскеши.

Эксплуатационникашек пассажираш баркал аргдолаш къахьег хІана отделочни балхаш-дех боахкача гІишлошъераша. Кхо шу хьалха Абакан — Тайшет яхача комсомольски трассера укхаза баьхкар уж. ХІаьта гІишло еча Ростовски машиннакъа транспорта инженерий института студенташа лаьа дакъа дувцаш хургда вокзале хьалтеха доалла шІеста доска.

Г. ЕФИМОВ.

ДУГА КЕРДА КХАШ

МАХАЧКАЛА. Дуга дІаяга край кулаш латт Дагестанах. Пхьайтта эзар гектар йолча махка тІа дІадийнадар дуга. Чубена хьувкъаш дІакхха ца хиннача тайпара бахІара гектара тІара 32 центнер. Юкъера лаьрхІача «Россия» яхача толашагІйолча совхоза кхаш лелаеераша хІара гектара тІара чуйицад 42 центнер дуга, хІаьта цу боахамерча Корякин Ивана кулгалдечо звенос хІара гектара тІара 55 центнер дуга чуйицад.

Республике шерра балхаш дІадоладьъа дуга инженерки керда кхаш кийнлара.

А. ПУТЕРБРОТ.

ЭГГАРА ЗІАМАГІБАРИЙ Ю ЙОАКХО

УЛАН-УДЭ. 1970 шу тІаккхачаш Бурате хьалъергъа кхы в верхІ эзар моттиг йола берий бешамашк лелеш. Цулах дийцар Буратски АССР просвещене министра заместитела Н. Н. Сустина Улан-Удэ хиннача конференце.

Укх тІеххьарча пхе шера республике хьальцый 15 эзар моттиг йола бІаь гаргга беши ясли. Берригача воспитателий а юкъера специальни образовани, хІаьта 100 соагІа берий бешеш, ясли заведующеш лаккхара образовани йолаш ба. Специалисташ кийчбу педагогически училище, Буратски педагогически институто.

Ю. БУДАЕВ.

ДИКАГІЧАР СУРТАШ ХЬАЛТЕХАД

Грозне станце перрона тІа «Къахьегама сийле» яха хоза кийчъаь стена я. Укхаза хьалтела довзк дикагІболча цхьайтта движенций портреташ.

Цу портреташ тІа бола Алиев Расули Тараторкин Иванни новкъосташ вІашагІъехкаш ба. Нормаш соагІа цар вІашагІ а ехаш дІахьийтай бІаьш лакха доаза дола поездаш.

Сихен дикен кийчъа укхаза портреташ хьалдаьнача стрелочницаша Е. С. Нелорубко, В. Х. Лавер, Н. Ф. Лещук, кхычар а поездаш дІа-юха дела маршруташ, дика лелабу стрелочни боахам.

Нарна ... кассира Н. Н. Яковенко портрет а. Билеташ ... , цар ... ший болх. Укхаза ... тІатайха йист хиннац ца. Уж ... цо къонагІболча кассирашта а.

Дукха ба укхаза иштта шІенача дегаца, хьашала къахьега балалой.

Г. АНОХОВ.

ШКОЛЕ КОММУНИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАР

Укх шера Шелковской юкъерча школа берригача дешархочетама йилха юкъоаттигера дош да В. И. Ленин ваьча чийнахьа денз 100 шу дизара кийчо яр.

В. И. Ленина вахарахи гІулакхехи дувцар — из да дешархошта кхетаергболча тайпара ленинизма идеех дувцар. коммунизм бахьан долаш лоаттабеча къовсамера эггара ниа болашагІен тешамегІен долча цу геоах дувцар; из да вахар довза дешархой Іомабар. Ленина васеташ довзаш кхетадеш хилийтар. Ленина санна кхетамца шоай вахар вІаштІехьдаккха уж Іомабар.

В. И. Ленина сийлахьйоккха образ йовзийтар — из да каггара сагал толашагІа волча сагаа башха-дика оамалаш, цун дега цхьалхол, эздел, организованность, дисциплинированность, тамашийна чІоагІа знанешта тІаккхуш, ше лаьрхІар тІагІерта чакхдоалкхаш из хилар, шин болаш йола цун бахха стиль хьахьокхар.

Укх шера 1-ча сентябре эггара хьалхара ленински урок йир. Юххьанца чакхъьхача ленински урокаша хьахьекхар, цу тайпара урокаш традиционни хилийтар пайдана хургхилар. Цу урокий темаш массе тайпара а дешархой ханашка хьежжа.

Масала, ше беседа еш 3 «В» класса хьехархочо В. Н. Новиковас дийцар Владимир Ильич миштача дезала юкъе хьалкхийнав а цо кхетам миштта ийнаб а, бера хана дена кІанка малагІа оамалаш Іомаяьй, хІамига Володя знанешта тІаккхувш дийна хиларах, город Ульяновска дІакхача хамах, таханенах, кхоаненах. Урок чакхйоаллаш «Ильича беранен пхьоллий шераш» яхача книжка тІара тувцараш дийцар, «Ленин дийна ва» яха стих Іомайир лагахья.

«Ленин халкъий дегашкаха яхача темана хетаяь урок йир 3-ча класса классни кулгалхочо Н. А. Половко. Цу урока тІа Ленинах йола советски поэзий дехьарчен поэтий стихаш йийшар хьехархочо а дешархоша а. «Ленин волча бахьна ваха» яхача суртах лаьцц беседа йир. «Ленинни Горкийни» яха хоамаш дир. Урок чакхйоаллаш «Строитель коммунизма» яхача моттигерча газета тІа «Хьа дегаца, шерацa уйла еш, садоахаш, къовсам лоаттабеш, лахаш ха тхо, новкъост» яхача рубрикана кІал керахетаха материал йийшар, хьехархочо Ленина Мавзолей Ленин музей яхарах шийна дег чу дессараш дийцар дешархошта.

Укх шера 30 ноябре хургйолча района школай директорий заучийн семинара кийчо еш я хІана школа. Цун тема хургъя: «В. И. Ленина произведенеш, В. И. Ленинах долча картинай репродукцеех, историко-краеведчески материалех историе урокаш тІа пайда эцар, литература, обществоведени, кхыдараш». Цу темах лаьца гучахьара урокаш тереъа арсий метта, литература, историе хьехархоша Н. Н. Тихомировас, Н. А. Половко, А. Л. Лымаревас, В. П. Лотковас, юххьанцарча классий хьехархоша. Цу темана хетаяь хилар юххьанцарча классий хьехархой, арсий метта, литература, историе преподавателий совешанеш.

Школе кийча а яь, чІоагІъьй В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дузача денна накъаха школа кийчъяра перспективни план. Цун декхар да кагийча нахан мехкарашта В. И. Ленина вахаргарех гІулакхашкарей хьокхам а ...аш кхетам лугІа, шин дийна латтача революционни уйлан, революционни гІулакхий, революционни къонахчала пропаганда его, из Іомадеита. Плана тІа оттаь а чакхйоалаш я ленински чтенеш. Ленинах йола произведенеш дикагІа ешараш къоастабу конкурсаш, тематически сайренаш: «Ленин музыкен», «Ленинн литературен», «Ленин арсий халкъа малин», «Ленин искусствой». Март—апрель беттошка конкурсни сочиненеш язъелга укх темех лаьца: «Сендухъе ела сона сай Даьхе?», «МалагІаш хет сона сай хьиарчар декхараш?», «Укхаза хІана кхерашна вовз Ленин», кхыдараш.

Владимир Ильича вахаргагІулакхаши дувцаш дола альбомаш оттадаь комсомольцаша, пионераша, школьникаша. ХІанз альбома тха районерча нахах. Ленина орден еннарех. Социалистически Къахьегама Турпалех йола материалаш гулъеш ба 6 «Б» класса дешархой. Ленинах, Ленина соратникех уголокаш-стенаш ен латт, кхы тайпа сакъердаме балхаш чакхдоах. Традици а хиина дІалахад апрель бетта В. И. Ленина биста юхе пионерашеи школьникашеи сийлахьа ха делга.

Кийчо ечаь доккха новкъостал ду школьни библиотеко а. Цо Ленинах болча литературни произведеней. В. И. Ленина произведеней выставкаш уттаю, классе боашаш бечa балха тІа пайда эцара хьа а хержаш. вІашагІъетт В. И. Ленина соратникех йола материал, библиотеке чІоагІа читкаш ега вІашгІехьдоах Дзержинскех, Кировх, Бауманах, Бабушкинах, Бубновх, кхыча соратникех лаьца. Вай дийм дах дайннилдеш дахара конкурсаш чакхдаха лаьрхІа. Цу иллей истори дувца, идейни маІан дашха, цар инсценировка оттае езаш я класс.

Школе чІоагІа уйла тІайохийт урока тІа боахаш дешархошта коммунистически кхетам балара балха. Болх беш я идейно-политически балха комсомольскии пионерскии секторашш. Цар вІаштІехьдоах хІара пришотдийнахьа политически темаех лаьца беседаш, политинформацеш ега, чІоагІа дахъа лоли революционни шІейн, белгадаьчеш юбилейни деноп кийчдечеш дездечеш, газеташта подписка ю, газетий витринашкен газеташта подписка ю. «Ориентир» яхача программо метаначча тайпара дешархой ханашка хІаране башхаленаши тергал а еш вІаштІехьбоах идейно-политически болх. Масала, юххьанцарча классашка беча балха тІа шерра пропаганда ю пионерски организаци хьалва историех, цун символиках, атрибутиках, «Ленина шІераш. Ленина орден лелаю» яхача организацех лаьца беча балха.

Къаьстта еча сайренаша, кхетаченаша, беседаша, костераша новкъостах ду къонача пионерий законаш кхоачаьде, шоаш денна дош диааза чакхдаккха бераш Іомадара.

ОшагІа долча бераша, пионераша, комсомольцаша комсомола истори Іомаду. Школерча кружокашка ух уж: «Вай ленински комсомол» — кулгалдер хьехархо Л. В. Красюкова. В. И. Ленина биографи Іомаю кружок — кулгалдер хьехархо Г. М. Скоробогатых.

ЧІоагІа уйла тІайохийт революционни къовсама традицешца кхетам балара деша. Классе беседаш ю вай партен Советски пачхьалкхени боккхийча деятелех лаьца. Халкъа дукъа карагІдийначa доккхийча хІамашеи гІулакхашеи шоашта тІехьабоах кхувы боагІараш. Масала, чІоагІа сакъердаме чакхъьлар Ф. Э. Дзержинскех лаьца 3 классе яь беседа. Дешархой уйла чІоагІа тІаззар Феликс Эдмундовича дневник дешаро. Цу тІара хайра цара пачхьа Іаьлал лаьттача хана цо мел йоккхий халонаш лайнай. Дзержинске дневники цхьадола писмоши дийшачул тІехьагІа шерра беседа йоалелар классе. Ф. Э. Дзержинске вахарах дукха хаттараш хилар дешархой.

С. ДОЛГОПАСОВА,
кхетама балха директора заместитель.
М. КИРЕЕВА,
юххьанцарча классашта болче директора заместитель.

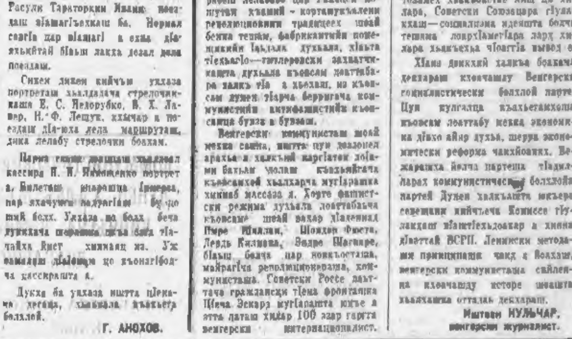

КРАСНОДАРСКИ КРАЙ. Усть-Лабинск. «Россельхозтехника» яхача объединене хьайийлай укхаза ярмарка-выставка. Цига я кердача маркай комбайнаш, тракторашш, погрузчикаш, фермашта механизаци яра тайп-тайпара оборудовани. Колхозийи совхозийи никалий къаьстта безам тІабахар «Т-150» яхача трактора, «Нива», «Сибиряк» яхача комбайнашта, Таганрогски завода самоходни шассешта, иштта кхыйолча машинашта.

Ярмарке ю торгови сделкаш. Хьалхарча дийнахь дуккхьа Краснодарски края торгове организацешка 670 эзар сома мехка машинаш ехкар.

СУРТА ТІА: ярмарке дакъа лоацараш ба кердача комбайнашка хьежаш.

Е. Шулепова сурт.
ТАСС фотохроника.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІ. 23 ноябрь, 1968 шу.

Хаьнахьоь ца Бейташ 20 гектара тlара йийна хиина шекара свекла чуийцай Шелна района «Джалка» совхоза кхоалагlча отделене Берсанова Яхас куьйгаделча свекла лелаечу звенос.

Дика хьийхьаяр укхаза из культура. Хlара гектара тlара 350 центнер яьлар царна пленах 180 центнер йолча, хlаьта шеr гlулакх деча гектара тlара 500 центнер яьккхай звеньевойс.

ХьатIадоагIача шерарча хьуркьама хlанзе боахко ю звенос. Тхьаь итт гектар лаьь аьхай. Хlара гектара 80 килограмм кхоачийташ суперфосфат тесай.

ХьатIадоагIача шера хlара гектара тlара 400 центнер шекара свекла туя дош деннад Берсанова Яхий звенос.

СУРТА ТIА: комсомольско-кагирхой звена звеньевая Берсанова Яха.

Т. Арчанова сурт.

1969 ШЕРА «ЖУРНАЛИСТ»

«Журналисто» — «Правда» газетен СССР журналистий Союзен мадене — 1969 шера шийн кховлагlа шу аlадоладу. Даим дешаш шийн нах хийнаб журнал. Уж кепайоалон, радио, телевидене профессиональни болхлой хиина lаш. Журнала тираж-м 130 эзар согlа ма бий. Из дешарашта юкъе ба рабселькораш, партийнийн комсомольски болхлой, пресса проблемаш хьайн болаш дола интеллигенце шерра гlозараш.

1969 шера «Журналиста» планех дуьн цун керттерча редактора В. Н. Голубева.

Журнало лаьрвlад политически публицистески жанрах шерра пайдаьа, дикагlбола публицисташ экономика, политика, культура лоарахlамагlара проблемаш кийчьена юкъеола.

ХьатIадоагIача шера къаьстта уйла тlайохийтаргья, В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизарга кийчо яра. Редакце бераш ба Ильича хlерца аlхха юхlесина йолча советски пресса истории теории масса оагlоракьара паьс. Кепаеттаргьа «Ленини большевицки кепайоалоl чулоацами», «Ленин советски пресса демократически лардаш», «Рабселькоровски болами хьакъехьара ленински хьехамаш», «Ленин журналисть, редактори хилорах тарра», «Кепайоалоl паргlато ленински кхетаяр» яхача темаех аьлца кхийола материалаш.

Журнало лерхlар — боккагlбола советски публицистий, очеркистий, фельетонистий, репортерий творчески лаборатори йоаэийтилга.

«Журналисто» традицегlа шийн оагlонаш тергьа къорсам тlа дола дешаш къовстадара журнал дешараштa журналистиках хатар хьегучадаккхар духьа.

«Специалисть уйлаш» яхача разделе хlанзале яльа СССР-е унахцlено лораяра министра, академика Б. Петровске, СССР-а общественни порядок лораяра министра Н. Щелокова, СССР-а просвещене министра М. Прокофьева. Керлача шера журналистащарча диалоге лакха лоамаргда пачхьалкхеца партийнийн болхлоша, боккхийча lалмахоша, боахамхоша, культуран искусствии деятелаша.

Журнала оагlонаш тlа кепаеттаргья боккхийча фотоговзанчий, а вай мехкен дунена агентствай а материалаш.

Шераш я журнала тlара дунен халкъашта юкъерча пресса раздел. Шерра информаци кепаетта керал-дунен журналистикерий лоарахlамача процессий хьакъехьара информаци, лош аурда боккхийча прогрессивни публицисташта.

Керда хьаелааргья рубрикаш разделаш.

Редакционни почтацара

ПАЙДАНЕ ГIУЛАКХ

ВЛКСМ ЦК партовски Пленум (1965 ш.) хиначул тlехьагlа республика дукхагlа йола колхозаш кредитовани яра кердача порядка хьиннай. Цаl аз шу согlа ха я из юкъейоалаь.

Хьеш да, халкъа боахама пхьанна даькъо колхозо санна лаччахьалкхен кредитованех пайда ца эцилга. Цудухьа, цахеш нийсденна хlама дац, колхозаш шоллагlча варианта духхьаларча кредитоване тlа яьнначул тlехьагlа цар кредитни вложенеш 1966 шерана нийсдича 1967 шера 10,2-эза, хlаьта дlадахача шера ийс беттаца нийсдича укх шера цу хана цкъаи аххаэн лаккъдар.

Из къаьгта бlаргагу, Сунженски района XIX партсъезда цlерагlча, «Путь к коммунизму» яхача, Орджоникидзе цlерагlча, Шелковской района Ленина цlерагlча, «Коминтерн» яхача колхозашкара яьча анализа.

1965, 1966 шерашка цу колхозаша кlезига ийдир кредиташ, хlана аьлча массайолча мероприятешта кредитовани ядар Госбанко. Хlаьта хlанз керда кредитовани юкъейоалаьча хана массайолча мероприятешта кредитовани ю. Иштта, масала, Орджоникидзе цlерагlча колхозо производстве дlадахийта 1965 шера 138 эзар соми 1966 шера 171 эзар соми кредита ийцар, хlаьта духхьалара банковски кредитовани е йолайича 1967 шера 435 эзар сом е, 1966 шерачул 2,5-за дукхагlа ийцар кредит. Хlаьта Ленина цlерагlча колхозо ше 1966 шера ийцачул иттаза, «Коминтерн» яхача колхозо 7,8-за дукхагlа ийцар.

Лакха йоалаьча даннонь тешаву духхьалара кредитовани яра корда порядок юкъейоалаярах банкаьен колхозаштен юкъера гlулакхаш тоадалар. Дукхагlдолча боахамаша юхаденнад дlайидаь кредиташ.

Колхозашка доча балхашка хьежача гуш да колхозашта юхадурс дlаэнача ахчах кхоачам хулга. Дlалуш дола кредит боахамга, цун производственно - финансови планага хьежа хьожадора, авансировани система йолаш юкъерча формаlвка хьежа хьежадаьча тайпара доаш. Колхозий производстиа керттера лакъа хиина дlаэттай кредит. Заготовителашкара авансаш ийдара дадеш хиина дукха каьхаташ хlана ялде дезаш бац колхоййн кулгалхойи специалисташ. Иштта кlезигденнад колхозашен банкон дlадуха аздеш хиина документаш.

Духхьалара кредитовани тоадагlа хилар да бьча балхах колхозашта ханнахьа алапи дlадала йиш йолга а. 1966 шерачул 18 процент дукхагlа кара ахча деннад 1967 шера цу колхозашка бьча балхах маха алапена дlадала.

Цу гlулакхо дикка сомбаьхкар кьахьегаиhара колхозхой безам, юртбоахама балхаш сихаи дикен чакхдаха торо хилийтар.

Капиталовложенеш планаш толамна кхоачашъяра чlоагlа финансови бааа хьаьйй духхьаларча банкови кредитоване. 1967 шера а, хlаьта иштта укх шера а цу колхозаша шоашкара йоагlа капиталовложеней средствашь еррига аьенинай. Из бахьан долаш капиталовложеней мероприятешта нахаддаш ахча лоаттаде торо хилийтар банкага.

Бкъаш йолача фондина хьекъовсташ ахча хьахудача пайдага хьежжа доацаш дерригача шера пхьатарра дlахеп. Цудухьа хlара денна ахча деха аха безац хlана колхозий кулгалхой.

Кредитоваш яра кердача гlулакхо дикка новкъостал даьд планировани яраи экономически балхаш. Нагахь санна дlадахача шерашка дукхагlйолча колхозашка производственно - финансови планаш формально уттаеш, хlаьта царга хьажар юртбоахама управленешка мара ца хеташ хиннадале, 1968 шера йола уж экономически оагlорааьара дика тоххаши производственни управленеш хьежаи 1968 шу доладалалеьа дlаевлар.

Хlана хьатlаьттаб, 1967 шера кийчъаь 1968 шу доладалуш дlахьи санна 1969 шу хьатlаьхоачаш оттаь, производственни управленеш хьежа йоад производственно - финансови планаш дlаяха еш ха.

Дика дараш хувдаш, алана даргаш колхозаш экономически дегlадахар юхатеттача кхоачамбоацарех.

Долаш махкалар, квартальни балансаш оттаеш торо хул производственно - финансови план иштта кхоачашьяьо, шоай а юхадург нйцача а средствах колхозашна пайда иштта бу хьажа, хlаьта цу ларна тlа кхоачамбоацараш дlадахара ханнахьа ше дебар де. Пхьабакъда, хlана а экономически анализ еш массанахьа пайда эцаш квартальни балансех, из бахьан долаш боахамен финансови деятельностех нийслу кхойчамбоацараш шоай ханнахьа дlадахан. Иштта, масала, къаьльегама ошарле лаккъяр мероприятеш массайолча колхозашка кхоачашъяьнар. Колхозхоша хьийгача кьахьегама хьошале яра дlаденна ахча кхыча гlулакха дlалохийташ моттигаш нийслу. Из дерригаш колхозаштен банкаьен юкъе латтача гlулакхашта lаткъ.

Долаш махкалар, духхьаларча банковски кредитоване дика новкъостал ду финансови бохам нийса лелабара, колхоий экономика лаккхъяран колхозхой вахара-хьал тоадари, леархlамера мероприяти — боахама чура расчет юкъейоаларо.

А. БУХТИЯРОВ,

Нохч - ГIалгlай республикании госбанка конторо ваннахагlвола экономист.

БОАХАМА ШУ ЧАКХДОАЛАШ ЛАТТ

Боахама шу чакхдала дукха ха йисанац. Тlаккхоачаш латт укх шера бьча балха итогаш е еза ха. Хьалхара итогаш ер района кхыча боахамашта юкъера белгалъяккха безам ба ер «Кавказ» колхоз, хlана аьлча дукхагlа дола доакъош дегlадоаладеча кхыча боахамашкарчул дукха дикагlа къахьийгад цу боахаме укх шера. Къаьстта белгалбергба аз шекара свекла лелаерыш. Иштта планах хlара гектара тlара яккха езача шекара свекла 180 центнер яр, цхьабакъда из мах бола культура лерттlа кхеара йоакха опыт lоаьча къахьегамхой торо хилар гектара хьувкъам, юкъера лаьрхlача 403 центрага дlахлайита. Хlаьта пачхьалкхега шекара свекла йохка отталь план а моаза тlеакхоачашийр цар. Шекара свекла кхеаьча кхыча болхлошта юкъе белгалбаьлар Х. Мусаева, М. Ляуев. Цар 450 центнер хьувкъам кхебир шоаш гlулакх дещ хиннача лаьтта хlара гектара тlа.

Белгалде деагlа гидуаргаш кхедарга диллача а «Кавказ» колхоза къахьегамхой кхычарел хьалха хиннилга. Хlара гектара тlара 16,5 центнер яьлар уж, планах йоагlараш ийс центнер йолча. Цу гlулакхо торо хилийтар пачхьалкхенга гидуаргаш йохкара план цlи бlаь процент кхоачашье.

Массанена а ховш да ер шу йоачаш йоапаш декъа хиннилга. Дале а лаьтта леладара культура лакха а йолаш хиш дехкача лаьттаех бизза пайда эцарах, кхаш леладерий торо хилар ший болча культурий хьувкъам планоевчул лакхагlа хилийта. Хlара гектара тlара планах чуэцар барайтта центнер мара йоацача. 23,7 центнер чуера. Цу тайпара, дикка тlеакхоачаншийр цар пачхьалкхенга кхат дохкара план а.

Растениеводство лаакъа болхлоен тlехьабисан боахама хьайбаш леладераш а. Хlанзе тlехкхоачашъяьй фермий къахьегамхоша пачхьалкхенга дулхи шурен дохкара шера план. Къаьстта доккхий толамаш даьхад ше леладеча доахах хlараенгара хlанзале 1326 килограмм шура яьккхача доярка. Гадалашова Зарас, 1297 килограмм яьккхача Бетелгириева Хьавас. Ала деза хlара lаттагара шура яьккхара шера план 1200 килограмм мара йоацилга.

Хlанз, боахама шу чакхдоалаш дерригача шера хьийгача къинхьегамчаьна итогаш ер теркал ца диче далац тха района боахамашта йохъал чlоагlа lатакьалга. Из цхьатарра ховкъа хилар хьайбаш леладеча а растениеводства а отраслашта. Йоакъал оттарах хlалакхилар моалагlа йийна хьажкlаш, попаш. Пхьабакъда кхаш леладераша lалама хьалашта духьалъоттайир дукхача хана деца шоай хьалашка лаьттанцара тlоадал махулла дукхагlа сопаяра белгалъяь агротехника. Хиш дехкача лаьтташта хадданза хий даийттар. Цу гlулакхо торо хилийтар масса культурий хlара гектара тlара планах йоагlачул согlа ши центнер чуэ. Хlаьта хьайбай боахама чlоагlа цептуп болаш гlулакх да дюшевна кхоеа хьакха ваlаштlехьадалар. Хьайбашта кхоачамхилакх доакъар lалашде йиш хилар из бахьан долаш.

В. КОПАЕВ,

Гудермеса юртбоахама производственни управлене керттера агроном.

Ачхой - Мартана района «Самашкинский» совхозе юртбоахама техника кийчъеча хьинаре къахьегаш дукха болхлой ба. Царна юкъе хьалха латтачарех ба слесарь-инструментальщикаш Гайрбеков Мухьмуди Мутузов Абдулли. Совхоза центральни ремонтни мастерскера цар ремонт ь яьйоала техника тешаме я. Хlара сменагlа нормаш тlехкхоачашъю цар.

Сурта тlа: М. Гайрбеков (аьрдехьара) А. Мутузов.

И. Кайманашвили сурт.

КХОМБАРА ТIЕХЬА

lана хана гlишлалгъеча, промышленни предприятешка, коммунальни боахамашка дукхагlа эшаш хул электрически йовхалеи энерги. Цудухьа къаьстта чlоагlа лоархlаме да зехьа ца йолеш электроэнерги дlаэхийтар.

Иштта чlоагlа лоархlаме да электрооборудованеш бизза болх байтар. Шийн ханнахьа ремонт е еза цуна, электротехнически установкашта технически эксплуатаци яра бокъонаш телхае йиш яц, энерги ца хилийтара чакхъяха мех еза мероприятеш шийн ханнахьа чакхъяха еза.

Вай республика дукха предприятеш цу даькъе хана кийчъяьй. Укх тlеххьарча хана энергетически предприятешка кийча я из производствана юкъейитъай 240 организационно - технически мероприяти, цар вlаштlехьдалийтад 7 миллион киловатт-сахьат электроэнерги кхоэ. Из торо хилийтаргья предприятеши организационни электроэнергеца дикагlа lалашде.

Электроэнерги кхоада дакъа латтача предприятей юкъе хьаьвохк нагахь доагорааэнергетически ресурсаш кхоара тlехьа энергетикаша, технологаша, болхлоша, еррига коллектив къовсам доаттабича доахh къахьегама толамаш лакха хилар. Цу даькъе хьенкие а Грозненски промышленно-товарий контораш, «Красный молот» заводен коллективай опыт. Цу предприятешка электроэнерги кхоара болх дика вlаштlехьабаьккхаб. Цига хlара бетта кхомбара хеталь хьажараш хул, экономи яра тlеерзаь дукха мероприятеш чакхйоах.

«Красный молот» завода коллективо укх шера кийч а я производствана юкъейитъача 18 мероприяте торо хилийтай шера 1300 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхоэ, иштта дукха йовхо кхоэ.

Цхьабакъда, электроэнерги кхоара болх эсала вlаштlехьбаьккхаб «Октябрьнефть» мехкадаьтта промыслови управлене, «Мелинструмент» заводе, кхычахьа. Цигагlа лаьрхlачул согlа дукха электроэнерги йоаш цига зехьа. Цун керттера бахьан да цу предприятешка шийн ханнахьа организационно-технически мероприятеш чакх ца яхар.

Цхьайола моттигаш нийслу оборудованех бизза пайда ца ийбеш, йоагlачул дукхагlа электроэнерги йоаш. Цу тайпара гlулакхаш нийслу Назранерча мельзаводе, Шаьларча лулхакомбинате, Грозненски «Металлист» заводе, кхычахьа. Наст-наста арахьара хулаш а моттигаш нийслу. Уж дерригаш кхоачамбоацараш дlа а даьха, укх лерае еза довш дола лоагора, тепловой электрически энерге.

ЧЕБУШЕВ,

инженер.

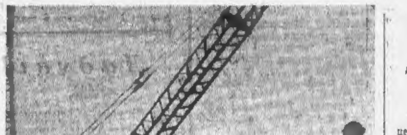

№ 6 долча СМУ толашагlчарех цхьа я Чакаев Сайпудаьна кулгалду коммунистически къахьегама бригада. Цхьойтта бетта план ютт ди ханал хьалха кхоачашъяьй хьинар долча коллективо. Укх дошка бригада коллектив дакъхай ейиаен Доска тlа.

СУРТА ТIА: бригадир С. Д. Чокаев (аьрдехьара кхоалагlвар) цун бригада членаши.

М. Пашинова сурт.

ТОРГОВЛЕ БОКЪОНАШ ТЕЛХАЕ ЙИШ ЯЦ

Вай республика госторгинспекце штате воаш инспектор се хиларах наст-наста хуж со тхоай Наьсарен районерча тикашка, буфеташка, столовешка.

Берригаш а бац советски торговле бокъонаша яхача тайпара цlена болх беш. Къаьстта нийслу уж моттигаш Назране товарашта городской маьхаи уттаде долат делча дена.

Цхьайолча юрташкарча тикаши кlирандийнахь городе хьа а дайе шоай товараш юртарча маьхех дохк, городера бараша юрта дlабахача цигарча маьхех дохк.

Цкъаза цу гlулакхах вlалла дош а ца хеташ телха продукташ йохх тикашка, столовешка, буфеташка.

Трикотажни фабрикера буфетчик Албогачиев Хьамид пенваьнавар морз хиина ета шура хlана йохк lа аьнна шийх бехи баьккхача. Цецваьнавар уж санна дола гlулакхаш укхаза теркал ца туйлаь. Холохильника цу латте а дии бийсен мара заккха йиш яц цу продукто тика чу, хlана аьлча шелалга лоаттайча а сиха талх ета миста шура.

Оаха фу дерга, тхоаца дlаяхна аьнна назаме хlама хьаелача, ахаш, бехка вlаллара бувла гlерт цхьабараш.

Назране универмага юхе йоалдача тика цу варьенна мартарии йохкача тlакхаьчар тхо. Вlалла ше бехке лархlацар продавеца: «иштта яа йолга ховшие а складера сона хьа хlана еннай из йоахар».

Дукха моттигаш нийслу маьхаш согlа доахаш, сорташ шоаш долчарех лакхехьа уттадеш. Тха гастрономе дулх дохкача хана нагахьа мара ховргдац шоана цун бокъонца бола мах, цун категори. Базар тlа санна дохк из укхаза. Нагахь санна устагlан эггара дикагlдолча (хьалхара категори) дулхах 2 сомм 25 кепиги яле — из мах боаних массе а хана. Дулх гlийла, херста дар аьнна ца къовстадеш.

Заготовителаш дlа а ухийташ юрта, базар тlара нийдеш укх тика чу дохк из дулх. Из а нарушени я, хlана аьлча цу гlулакха шийна лаьрххlа комиссионни тика хила еза.

Назране йоахкача столове дахар тхо дукха ха йоацаш. Витрина чу кхехкадаь фуаш латтар хlаранех 10 кепиг доаних аьнна дий а ла. Царна юкъера кхоккхи дараш санна дараш хьа а хоржа «ахкарех фу доакх»? — хетт оаха продавецага. — «10 кепиг доакхь, фу бе да уж?», — йоах цо цец а ваьнна — тхо бехка мичан уж котамаша иштта аlамига дарах, ахаш.

Хlаьта дарех сов ахча телхаче-м бий-хьегl уж бегаш. Тарав тlа взача цу «кхоакхаш» 10 фуаш 390 грамм хилар, вешта аьлча хlаранех 39 грамм. Назаь мара доал доаш фуаш вlалла дохка бокъо а яц, нагахьа дохке а ах мах мара бакха йиш я-яц. Хlаьта а укхаза уж санна дола «гlулакхалгаш» теркал дац отчеташ дуча хана мара...

«Электроинструмент» заводе юхе уллача баьнааарий ларека чу (продавец нов, Мугалиев) цlепаш миссел хьалгlадаьна аlкраш а долаш аlамига эсала хохаш бохкача нийсделар тхо. Килограммах 30 кепиг доаккхар (18—19 октябри хар ма). Хlана бохь оаш ераш иштта беза аьнна хаьттача белаж укхар продавеца:

— Заготконторо оттабьча маьхах дlа ца бохкача варгвий со, ахаш. Цу маьхах болаш 1330 килограмм бер уж хохаш (накл. № 1705—5 октябре).

Продавец-м шийн цу саннача организацие аьнар ца дича йиш ца хила я мег. Бакъда, дlаьхача lанна дlаеттабича телхараг а боацаш, репчати эалаш болча хьалхара сорта хохех цу юкъе 25 кепиг мара пачхьалкхен маьхи бацар. Тlаккха пачхьалкхен маьхах мара шоаш горада тика чу хьачуенна продукци йохка бийлга ца хайн-м бац райзаготконтора кулгалхой?

Промышленни товарий тикашка а ле доладьа хlана уж гlулакхаш. Трикотажни фабрике бера мел яь продукци lо а кхухьаш дlайоха укхазарча универмаге. Кооператорашта ха-м хов уж санна дола товараш дохкаш шийн къаьстта тика, е цу тика чу цхьа моттиг хила езилга.

Йийархоашка шаьра хабар дуцарах, хьо царга белараш царна гlулакх хилац. la хlаьа гlехла хьай болча а болча бехках уж lехабеш хилча.

Уж кхоачамбоацараш шоай балда юкъера дlадахара цlенхашта тоахабала беза райПО кулгалхой.

М. КОСТОЕВ,

Назранерча «Электроинструмент» заводе болхло.

ХIАНА ХУЛ БОАХАМА ЗЕНАШ?

Дийначунга, лаьрхlачунга диллача укх шера тха «Экажевский» совхоз рентабельни хила езаш яр. Хlаьта а лийрхlар хинназаш йоах, хьадаьр мара. Из хьадаьр тахан гуш а да.

Дlадахача шера совхозо зал ве 881.300 сом дар. Муштаз гlулакхаш укх шера?

Хlанзалехь а хьежаш тхо шу чакхдоалаш бахеш тараз тlа фу юларгья. Хьагучох доал хьен лархнтл тlа гlоргда. Дlалаьрхlача укх шера совхозо дергдола зе 559.000 сом согlа да.

Мичахьара хьагуддейнад уж сомаш, оаха дlадахача шерарчул йогlа болх баьб яхалга да ма?

Укх шера санна барт тайна, хьйнаре къахьийгадаш тха боахама коллективо цхьанна шера. Бокъойна лаьрхlача оаха лаь зе-м 119 300 сом мара дац укх шера. Из кlезига да ала валлац со, хlаьта а дукха кlезигагlа да дlадахача шера хиннача, дукха хьежа дукхагlа а дикагlа а хьийтад къа а.

Мичара деннад тхона хlаьта из 440.000 сом зе? Из хиннад дlадахача шера йоагlача тайпара лорае. Дlаоттае моттиг а йоацаш ийне коартолаш бахьан долаш. Бlаьстта аьлча а уж дlайохка вlаштlехьдаланзар тха, дlахьацар саго тха техка коартолаш. Хlанх а тlеха латташ да совхозе йохкаенича цу коартолий аргlаш.

Бахьанаш дукха дар. Дlадахача шера цахадташ дегlаш дийдар. Бlеха, тlаьда йоллаше чуехкар коартолаш, йобъае, харжа моттиг яцар. Дагтара оаха оарцдоаххаьне а хьалъоь хlанзар ПМК-а тха коартолий хранилище, хlанз а аьнад. Цу юкъе яр тадтхоьй хьена а.

Иштта дотlабижар тхона из зен мухь, хlаьта хlанз дlабахха атта а дац.

Аз белгалдаьчча беса, lохайша дегlадац тхо, из «муха» кlезигбе гlийртад тхоай из хулла. Из гуш а да.

Хоаш да хlанз тха коартолаш лелаераша кхедаь хьувкъамаш ийцад, 300 гектарах хlаране тlара 134 центнер йоалаш коартолаш яьнхай тхона.

Нагахь санна (хьалха кхачараш яр уж) тхогара хьалха дийццача тайпара мах дика болча хана тха коартолаш дlайие, сагl хинналаре, тешаме ала йиш я, из аз дийца 119 300 сом зе тахан доацаш хургдар, аьнна. Дlаоттае моттиг яц ахаш Грознера юхаухийтар уж, хьа ца йоахаш балхаш санийтар цхьан юкъа. Мангышлаке, кхычахь гахьна аlа-юка удаеш тхха-м ехар оаха кlезига, хlаьта дукха пайда балацар царна тlера а. Наькъо дlабоаккхар хьахулар а.

Ах маьха чухьнахьо лъинача хана юкъ юкъе нийслора тха коартолаш дlаяда мах. Хlанз а йохкаш я уж, чуийца яьна дукха ха йоллаше а.

Иштта тхогара доаца бахьанаша чlоагlа юкабетт тха болх хьувкъам чуэнача хана, тхоай продукци оаха дlайохкача хана. Нагахь санна из дlаоттае, лорае складаш, чакхьяха пункташ тха хиаре гlулакх дар. Кхьметтел тхоай болхлошта лаьрхlа lаж, кхор боккьабе, кабуц, варс эша йолла моттиг яц тха. Оаха укх шера кхебаь соми кабуци тхона дукха пайда баллал яр, хlаьта хlайоккха а дlаоттае а моттиг йоацаш йовш латт из.

Из цхьа бахьан да.

Доккха зе ду тхона, тха специалисташ, къоналлаш бе а белла дlадода, хьадоагlа сом лархlара тlера ца хиларо а. Вlалла боацар санна ба совхозе экономически болх. Хlанз бокъанна кхийтта ма кхийттабий ераш из гlулакх лоархlаме долгах аьнна хьоим хетача хана отделенешка, бригадешка, фермашка вахa lа хьаттаь хьалха хинначул эргадьена хlама хилац.

Сона хеташ, тха а (экономистий) партийни организаце а керттера болх. Керттерд лехар мах кепиг лархlа lомабелла хила деза укх шера а кхы дlахо йодача хана а.

Сагl тешаргвац иштта дика хьийкъача коартолашка хьалкхееш хlара центнерага дlадахийта лаьрхlа хиннар 7 соми 49 кепиги долча 10 соми 78 кепиги дахад аьлча. Из хургдацар нагахь санна уж хеиаерашта бокъонца кепиг лархlа, из зехьа дlадода наькъаш дlакъовла ховре.

Цу гlулакхага хьежарий, шоай болх экономически пайдане болча тайпара вlаштlехьбаккха гlийртарий хьоакхамаш кхыча тайпара да. Албогачиев Артагlа 5 соми 20 кепиги мара дlадахийтадац коартолий центнерага. Беррига звеньевойша ер санна болх баь баларе дукха пайда кургбар совхоза.

Цу гlулакхо дlаьаха а хьахьоир совхозе экономически болх эргабаьхкха тоаба безалга. Оаха из эрга а боаккхаргба.

Дукха лаха йиш я пайда тьатlабоагlаш дола маькъаш, нагахь санна уж хьалаха лерттlа оарцагlоале. Оаха укх шера дlайийнача 1140 гектар хьажкlаш тlа юкъе нийсса ахаш «Стерлинг» яхача сортах хилар бахьан долаш 77.700 сом пайда хиннаб совхоза.

ХьатIадоагlа шу хетаргахь, ер санна зене хила йиш йолаш дац. Хlана аьлча, дика кийчо еш латт цуна. Кийчдаьча лаьтта агротехнически дикагlча хана дlаийнад 2700 гектар гаргга кlа, дlадахача шера хиннача хlама ца эшаш 1000 гектар дукхагlа. Кlа дlадер тхона пайдане да, хlана аьлча кулганна къа ца хьегаш механизмашца бу цу тlа мел беш бола болх, хlаьта сих чуийце доал, сиха мукъадоал лаьтташ.

Зиза дукха лаьтта аьхад. Хlанз а беш ба из болх.

Хlара шера доккха зе ду совхоза хьайбий боахамо. Планах 16,5 сом мара ца доагlача тха шурий центнерага дlадода 25 соми 22 кепиги, цунга хьежа дулха тоннага 78 соми 21 кепиги даха дезача дlадодар 131 соми 19 кепиги да.

lуйал во дар, ветеринарии новкъостал кlезига хилар бахьан долаш хlара lай дукха цамогаш хул, доа хьайбаш. Хlара шера тоъаш доакъар, дукха ахча а телаш нийлу из кхыча боахамашкара. Тхоай лаьтташ хьалущ дола доакъар тхона шийн ханнахьа lалашде, лерттlа дlаоттаде ца хора керттера бахьан.

Хlанз фермашка хьа мел хеш дола балхаш хlама ца эшаш дерригаш а кулгашца ду, гlийла да дахха доахан. Иштта цхьан «къело» шоллагlчар хьатlа а хьехаш хьал ца боалаш хьабоагlа тха хьайбай боахам укх массеха шера.

Ук шера кlезига дикагlа хьа кийчо. Доахан дlайха латтаргдолаш кийчъяьй помещенеш, нагахь кхоь а беш дуадойя тоъаргдолаш да доакъар а.

Цу гlулакха а кхыйолча проблемай а уйла еш, тхоай итогий анализ еш, дlахо йодача хана ше дезар белгалдеш, тхоай совхоз В. И. Ленина юбилейна пакъаделхаш рентабельни хургйолаш е гlерт тхо.

Х. ТАТРИЕВ,

Наьсарен района «Экажевский» совхоза керттера экономист.

ВИННИЦКИ ОБЛАСТЬ. Колхоз «Украина» — Ямпольски района тоьлашагIбоза боахам. ХIара Джугонка яха юрт йоьзаргIбоацаш хувцаелла. Укхаза хьахиккай бIарчча керла урамаш, хьалдаьл культура цIа, школа, берий беш, больница, кафе. Хьалхьаь йолаш латт универмаг.

Кердача берий бешa (суьрта тIе) дукха ха йоацаш хьийцав юртахь этажа зIамигагIбоза 200 саг. Колхоза чотах лелабергба уж.

Е. Копыта сурт.
ТАСС фотохроника.

МАШАРА ПРИЗ — «ЛУЧ» КОМАНДАГА

ХIара шера вай республике Машара приз яккхарь хулаш йола футболаш яхьаш дукха ха йоацаш чаккхьаьннай.

Полуфинале лоаза бенъо яьккха йиъ команда шоайла лаьтача, финале лоаза боккъе яьккхар мехкдаьтта института футболисташи «Луч» команда футболисташи.

Машара приз яккхара хиннача яхьий тIехьарча дийнахь шоайла лаьтар уж командаш. Счет 4:0. Йолаш котало яьккхар «Луч» команда футболисташа. Котбаьнна-рашта Машара приза грамотанаш елар.

О. НИКОЛАЕВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

23 НОЯБРЬ.
Химкомбината клуб.

16 сахьат даьлча В. И. Ленина вахарах йола кинолекторий.

Просвещени болхлой ЦIа.

16 сахьат даьлча. «Школен вахара» яха устни журнал. Цул тIехьагIа «Хьехархо» яхача вокальни квартета концерт.

Н. К. Крупская цIерагIйола культура Дворец.

16 сахьат даьлча. В. И. Ленина кийчъаь Кьамий дешах йола Коммунистически парте програм-ма.

Пролетбата цIерагIйола культура ЦIа.

17 сахьат даьлча. «Мехкдаьтта кица» яха кинофестиваль.

Химикий культура ЦIа.

17 сахьат даьлча. Аккордеона музыка сайре. — «И. Дунаевский».

18 сахьат даьлча. «Законодательство о браке, семье и опеке» яха лекци.

Ленина цIерагIйола культура Дворец.

11 сахьат даьлча. Сат йола-[illegible] терминологически ревизорара в [illegible].

17 сахьат даьлча. Н. Алексеева цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чекхдоахача заводa болхлой сайре.

17 сахьати 20 минути яьлча. Йоккхача зале — Мосэстрада артисташ оттада концерт.

19 сахьати 20 минути яьлча. «18 шу» яха В. И. Ленина цIерагIча Двореце халкъа драматически театра спектакль.

24 НОЯБРЬ.
«Красный молот» завода культура ЦIа

11 сахьат даьлча. Берий язархочуна Н. Н. Носова хетаь литературни утренник.

12 сахьат даьлча В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна хетаь кинофестиваль. Цул тIехьагIа «Ленин в Октябре» яха художественни кинофильм хьокхарг-да.

16 сахьат даьлча — «Хулаташнеи тупеядашцеи къовсам лоаттабар — ерригача общественноста гIуллакх» яха лекци. Культура ЦIен вокальни группа концерт.

Просвещени болхлой ЦIа

16 сахьат даьлча. Дезала векье берашн кийса кхедара пробле-мах» яха беседа.

ПролетбIата цIерагIдола культура ЦIа

13 сахьати 30 минути яьлча. «Сакъердама сахьат» яха берий утренник.

18 сахьати 30 минути яьлча. «Керда фуд хулеш тIа» — устни журнал.

КИМ-а цIерагIйола клуб

19 сахьати 30 минути яьлча. Вай гIалерча композиторашна вIашагIкхетар «В мире прекрасного» яха кагиркой сайре.

Н. К. Крупская цIерагIйола культура Дворец.

18 сахьат даьлча. Читальни зале «Сагн вселеннера къайленаш» яха лекци.

16 сахьат даьлча. Грозненски [illegible] болхлой тIехьа къахьегамен сийле» яхача революционни музея бохк берба.

Химикий культура ЦIа

11 сахьат даьлча. Кинозале «И. С. Тургенев вача дийнахь денз 150 шу дизара» хетаь литературни обозрени.

В. И. Ленина цIерагIйола культура Дворец

9 сахьати 30 минути яьлча. Кинозале зIамагIа долча дешa де-гIача берашта фильмаш [illegible].

12 сахьат даьлча. Йоккхача зале «ХХ-ча бIашерен Прометей» яха В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетаь кинофестиваль. Цул тIехьагIа «Вихри враждебные» яха художественни кинофильм хьокхаргда.

17 сахьат даьлча. [illegible] зале — «Новкъост Ленин, оаха хьуга рапорт лу» яха тематически сайре.

18 сахьат даьлча. [illegible] кино хьокхаргда.

Лоацца хьехамаш

Эта шура (простокваша) сихха кийчъе йиш я, нагахьа [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ха тхьи яха буц хьокхе. 1—2 минут [illegible] гIолла [illegible] [illegible].

* * *

[illegible] [illegible] [illegible] хьалйита йиш я, нагахьа [illegible] [illegible] ... Iочуэнессе. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

* * *

[illegible]

●

ТАРАШИЙНА ХIАМА
[illegible] [illegible]... [illegible]

Листа нейлонен [illegible] долла векье гIолла [illegible] пар тхьи тIа [illegible] йола тIоадаш яхаьна цIайтийнача хIамманта Iотlалет. Из керда хIама гучадаьлад Iилман лаборатора а цу [illegible] хьай тIа чилийски [illegible] ла бахача индейцашта. Нейлон [illegible] хайна уж пунца тIоадаш гул а еш, йоккьал латтача аренаш кхашка йоачана [illegible] тIаелхийта Iеннад. Цу тайпара способ дехкаца къовсам [illegible] бара США пхьадаьта районашка [illegible] гIерт. [illegible] [illegible] шийна тIехьа [illegible] [illegible] [illegible] нейлонен парус а йолаш йоаз кьастта [illegible] тайпара автомашина. Цу [illegible] [illegible], хIанта [illegible] [illegible] а йолча машинана [illegible] [illegible] деж.

[illegible] [illegible]

Тарашийна опыт яй [illegible] натуралиста [illegible]. [illegible] бола хIераш зунгатий [illegible] тIа Iобилдаб цо. ТIаккха, цу сахьате дахьанача саршагIа боха дIабоаббаь ерригача колонне: зунгатий кислота тIа а леттаж цIа йоас долаленнад зунгатий. Цхьа минут [illegible] юкьагIа [illegible] [illegible], баьхьа, мит яха нара [illegible] зунгат [illegible] хиннад, хьабаьхьа, уж а дейтаж хIакхарддахад тIехьара тIаьхайнача «новкъостана».

«[illegible] [illegible]» [illegible] газет, 1968 шера [illegible].

ПРОИЗВОДСТВА КУЛЬТУРА ЛАКХЪЯРА

Центросоюза правлене, госторгопле потребкооперацей болхлой Центральни Комитето дIахайкадаьд потребительски кооперацес производства ЕррисоюзаИ хьажар. Из дIахьорга 1970-ча шера пхьоалагIа ноябрь тIакхачалца. Хьажар хетадаьд В. И. Ленин ваь 100 шу дизара. Хьажара юкъе дакка хьокхамаш гойтача производствени коллективашта СССР Министрий Советеи ВЦСПС-ем дипломаш, Сийлен грамоташ, ахча премеш, мах бола совгIаташ хургда, пхьабараш Сийлен книжка тIа дIаязбергба.

ХIанз хургдолча хьажара тIатеIа нийтa ен я вай республика дукхагIа йола производствени комбинаташ. Респотребсоюза коллектив, автотранспортни контора, потребительски обществаш.

В. СЕРГЕЕВ.

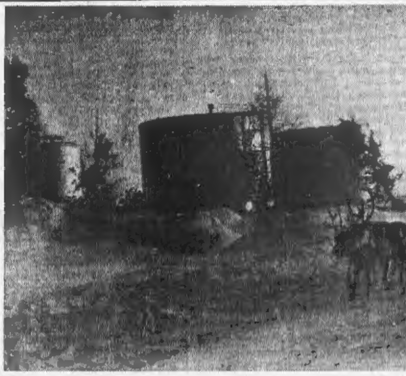

Гаьнарча мехкдаьтта Кълабсолен наькъашка гIоала.

А. Ступино сурт.
ТАСС фотохроника.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ПРАГЕ ХИННА СОВЕЩАНИ

ПРАГА, 20 ноябрь. (ТАСС). КПЧ-ен КПС-ен областной, городской, районни комитетий хьалхарча секретарий ерригача пачхьалкхен юкъаре совещани хилар селхан Праге. Совещание шитта дакъа дьцар чехословацки халкъа эскарен общественни кхерамаллен органийн партийни организацей вакалаша а.

Совещане бар КПЧ ЦК президиума членаши секретараши, КПЧ Центральни контрольно-ревизионни комиссе вакалаш, КПЧ ЦК-а а КПС ЦК-а а отделий заведующеш. Совещане балха кулгаллора КПЧ ЦК президиума члена, секретара Л. Штругала.

ЧТК беча хоамагIа, КПЧ ЦК хьалхарча секретара А. Дубчека совещане дакъа лоацараш йовзийтай КПЧ ЦК ноябрьски пленума решенеш а цун балха лелам а. Цо белгалдаьккхар, совещане лаьрхIар пленума выводаш кхоачашъяра партен чаккхаьха гIулакхаш дувцилга хилар. Пленума керттерча документашта къоастам боллаш лекхарийла бенна йола директива, парте пхьан болатагIа гIулакхаш чакхдахаран дIахорча политически балхаи йола баьа лу беррнгача коммунисташта, ерригача партена. А. Дубчека чIоагIа тIа уйла тIалхийтар парте кулгалдара лоархIам лакхбара дешаштен партийни йоацача органашкен учреждешкен коммунисташа беча балхам. Цо шитта белгалдаьккхар ноябрьски пленума решенеш кхоачашъяра гIулакха партийни активен парте апаратен организацешнии боах чIоагIбенна барг да хилар а.

КПЧ ЦК ноябрьски пленума — парте лакхерча органа решенеш — беррнгача коммунисташтеп ерригача общественен къоастам боллаш хоадам боллаш бола тешам лу ханарал тIехьагIа детIаахаргча негативни гIулакхех мукъадьккха парте яхара тIехьагIара политика дIахо в де тIаухаргйолаши деррагIа кхоачашъергйолаш хилара. Цуьнца дувзаденна А. Дубчека белгалдаьккхар, КПЧ ЦК ноябрьски пленума документаш партей беррнгача членаша, органнзацешен органашен кхоачашде дехарийла хилар. Цо баьъдир, пленума решенеш пхьан тайпара кхетаара ларда тIа партийни мугIараш вIашагIтоха, позитивни политика дIаккхуьла йиш йолаш хилар. Парте кулгалдара лоархIам чIоагIбар духьа демократически централизмаи партена чухьарча демократен принципаш деррагIа чIоагIъялла, къьастта а кхетамен идеологически балха а парте Устава принципашка хьежжа партийни дисциплинен бехктокхами чIоагIбара а уйла тIаяхийтанза ерг цо хилар.

Территориальни организацей хьалхарча секретарашка хоам бир А. Дубчека Центральни Комитета решенеш дIахо кхоачалгьлрам ЧССР чурча вахара а цун интернациональни декхараша дувзаденна а долча дешашка БПЧ политика детIаккхувларам эша хьалаш Iалашлара гIулакха парте дIахо чаккхдаха дезача гIулакхий хьакъехьа. Парте дIахо чакхдоахаргдолча гIулакхий плана тIа оттадаьл юкхьанцарча партийни организацешна шоай ноябрьски партийни собранешка БПЧ ЦК пленумо тIамйца документаш дувцаргхилар, царех шоай балха выводаш ергилар, пленума принципиальни резолюцелерхIараши шоай планашка чакхдоахаргхилар. Юкхьанцарча партийни организацей хоржамашта кийчо еча хана белгалдеза дарздац цар членашта хетараш вIашагIтохара, парте политика массане а цхьатарро хоадам боллаш гадакхарам на чакхълхарам, хIара партийни организаце къоастае ха яхьача шийн проблемаш къоастаяра тIалерзаль гIулакхаш.

Совещане дакъа лоацараш шоаш къамаьлаш деча хана хьанхайкадора КПЧ ЦК ноябрьски пленума решенешкен парте гIулакхий керттерча дешаштен пхьаьнкха аха хIама доацаш шоаш рьаза хилар. Белгалдаьхар экономически хадровни политика а массови информаце средствашта санна, иштта СССР-царен къьача союзни социалистически мехкашцарен традиционни доттагIала бувзамашта еча политически партийни воздействе а дешашта уйла тIаяхийтанза ерг да хилар.

М. РЕЙМАНА ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ДЮССЕЛЬДОРФ, 19 ноябрь (ТАСС корр). ДIахо а лоаттабанза баргбаш Германе Коммунистически парте ехкар дIаданкхийтар духьа лоаттабу къовсам, хIана яьлча хIанз КПГ йийхка мел латтача хана, цига ма деххиге а Мохкбузеьларча Германе правительствага йиш я из йийхка хиларах ерригача демократически организацешта боламашта духьала пайда эца хьахкхайкадир КПГ ЦК Хьалхарча секретара Макс Реймана тахан Дюссельдорфе хиннача пресс-конференце ше къамаьл деш.

Мехка чухьарчен доазол дехьарчен демократически общественноста гагIонгахьара ияст тIабахьар бахьан долаш чара ФРГ-е Германски коммунистически парте ГКП вIашагIйолла торо хилийта дола хьалаш вIаштIехьлоаьнга ца хилар белгал а даьккха, М. Реймана аьлар: «Германски коммунистически парте чIоагIа вьттув балар лов сона болхлой класса, кагирхой, беррнгача къохьегамхой кьаштташ бахьан долаш, ФРГ машаре демократически дегIаихийтар духьа, гIалагIчара пачхьалкхемашарен гIулакхаш лертIадахар духьа цо лоаттабеча политически къовсаме. Цун бокхха вьттув балар лов сона ФРГ социалистически эргашкха хьинча лаьрхIар чакхдаккхар духьа лоаттабеча къовсаме».

Цхьаьбоккъда, белгалдаьккхар М. Реймана, легальни Коммунистически парте — ГКП вIашагIъяллар хьина КПГ йийхка лоаттаелга дIадаккхара проблема къоастаяр хилац цунах. Цудухьа дIахо къовсам лоаттабанза баргбаш КПГ йийхка лоаттаир дIадаккхар духьа. «КПГ мукъаяллийтара хьакъехьа ФРГ правительствана переговораш яра комиссе кулгалхо хиларах тарра аз сай декхар лоархI КПГ йийхка лоаттаелга дIадаккхар духьа къовсам лоаттабелга».

ЧоагIа уйлаш тIаззар КПГ ЦК Хьалхарча секретара пресс-конференце. Зале гулбеннабар хапайоазон 100 совгIа вакел. Журналистий хаттарашта жоп луш, М. Реймана хоам бир, КПГ йийхка лоаттаелга дIадаккхара хьакъехьара дешах дьаьа ФРГ правительстваца переговораш лоаккхе [illegible] [illegible] тIайх [illegible] [illegible] чакхда [illegible] гIулакхаш чакхдахаи [illegible] хилара.

БЕРЛИН. Сийлахь-йоккхача Ленина цIи лелаеш йола майда хьаьта Германски демократически республика столице.

Керда майда хургья сийлен революционни традицеех йIахьий йола фрайдрихсхайн яхача райо-не. Укхаза хьаьнъергья 1280 квартира, тикa, школа, берий беш, ясли. Архитектурни ансамбла юкъе хургья дунен пролетариата баьчча памятник.

Ленинийцана майда эггара хьалхара кхера биллаб Октябра 31 шу дузача дийнахь.

АДН—ТАСС сурт.

ДЕРРИГДУНЕН МАШАРА СОВЕТА ТIАХЬЕХАМ

БЕРЛИН, 21 ноябрь. (ТАСС). Укхаза кепатеха арабаьккхаб Дерригдунен Машара Совето 1969 шера июне Берлине Дерригдунен машара ассамблей хьаьллаш хидарца дувзаденца машар бахьан долаш къовсам лоаттабеча ерригача организацешка группашка, нахага баь тIахьехам.

Машара тIехьа барий болама 20 шу дузаш хиларца дувзаденна Лахте (Финлянди) Дерригдунен машара Совета президиума заседане тIамйцача тIахьехам тIа йоах:

20 шу хьалхагIа вай дIакхайкаль а цу хана денз вай цхьа сание дуккхаза а баккъаь а а вай болама керттера принципаш: дуккха адам хIалакдеш долча герза деррига тайпаш дохкилгеш Iоадеш латта герз соцаделгеи, кхыча мехкий тIема базаш дIайоахилга, массане а цхьатарра пхьан хаинен тIахьожам болаш гера дIадоаккхилга, колониализмаи расови дискриминацей ерригa формаш дIайоахилга, машар Iалашбара лоархIаме гIулакх хиларах тарра суверенитетан кхычарех тийша хIама доацаш хилараи йолча халкъий боккъоний сий деита, пачхьалкхений территорешта тIаккхуьла йиш ца хилара сий делга, къамий чурча гIулакхашта юкъе ца гIертилга, вIаши гIойле хургйолча тайпара доттагIален вIаши сий деш ларда тIа торговий культурний гIулакхаш леладелга, тайп-тайпара общественни строяш йола пачхьалкхенаш машаре ядилга, къьаьшта юкъера къовсам тIа дола дешаш лертIадахара «хица политиканa» меттел переговораш елга.

Дерригдунен Машара Совета тахан цIевза а дIакхайкаьд, цу принципаш ше кIоаргга дог тIа хилар, уж политикан чIоагIбаран наьха тIехьа хилар.

тIахьехам тIа белгалдоакк, Германе Федеративни Республика герзаца кийчъяр я, вIашагIкхийтачa Штаташен НАТО кхыча мехкашен хьал а доацаш, Европе дIаийнйдення доазонаш германски ши пачхьалкхе хиларн баькдаь тIеопа ца тигар в Европе кхохкам лоаттабеш дола керттера бахьанаш долга. Из кхы а дукхагIа чIоагIлу неонацизм детIаьхар, кхыча европейски пачхьалкхемашара территореш дIадаар, алерни герa доаржа ца дараx долча договора кулг яде ца тигар бахьан долаш. Нагахьа сана из политика юте, цунца цхьана вIайовккхаргья Европера кхохкам вIаьдбара новкъарле еш йола керттера духьале.

Дерригдунен Машара Совето дIакхайкаьд, цIалийцача Iарбий территорешкара беррига эрилаьски бIу арабоаккхилга цIадехаш а цу районерча деррнгача халкъий пачхьалкхенийн бехке наштей кхерамзаленнен тешам луш дола гIулакхаш белгалдеш а йола 1967 шера 22 ноябрера Кхерамзален Совета резолюци йиза чакхъяккхара ше тIехьа хилар.

Цул совгIа Азе, Африка, Латински Америка халкъаш хьаькIацана дерзац империализманий духьала а колониализмах юхеяхсарех мукъадовлар духьа а цар лоаттабеча къовсаме, хьакхайкаду ВСМ.

Цу къовсама вьттув баккхара а машара къьастта лоархIаме йола кхы тайпа дукха проблемаш [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

АДН агентство беча хоамагIа.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIаьлен Грозненн кхаьла а йолаш, йоачан а йоацаш ха хургья. Вийса шкъелхачул тIехьагIен IуйрIийнен республика малхбузехьарча районашка дехк доалаш, кIезиг-дукха ча биллa хургья, лаьгIо мух а хьокхаш. Фегара температура бийсанна 1 градус йIовхалгара 3 градус шелалга кхоачаш хургья, лоаман дьагIений районашка — 1 градусагара 6 градусага кхоачаш йIовхал, Грозне 6 градус, дийнахьа 1—5 градус йIовхьа, лоамaн районашка 5 — 10. Грозне 1—3 градус йIовхал.

24-чеи 25-чеи ноябре хаоттам доадаш хулаш ца луш цу тайпара бусаргба.

[illegible].

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО
23 ноябре

6.30 — НохчiГIалгIай лаьттанелдерга (нохчий меттала). 6.45 — Ашарам. 6.50 — Хоамаш. 6.58 — Хаоттамах бола хоам. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Ашарам. 8.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 8.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 8.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Кавказа сатасар» яха радиожурнал. 17.00 — Москва. 17.15 — Ашарам. 17.30 — «Къонахь» (эрсий меттала). 18.00 — «Тхьна хьалгIаш» яха литературни передача (гIалгIай меттала). 18.30 — Сайрейнера концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17.55 — Передачай программа. 18.00 — Музыкальни [illegible] [illegible]. 18.30 — 1968-ча шерара Пачхьалкхен совгIата лауреаташ. 19.30 — Дешараешта. Художник — гражданин Ясинченко. 20.10 — Музыкальни перерыв. 20.15 — «Хан» Информационни программа. 20.45 — Передачай программа. 20.50 — «Византийски базар-хочун гаиз» яха художественни фильм. 22.30 — Киножурнал. 22.40 — Дешача денна концерт-репортаж.

РАДИО
24 ноябре

7.10 — «СогагIа хьажа» «Грозненский рабочий» газето. 7.20 — Хоамаш. 7.30 — «ДоттагIало. НохчигIа йолча классики лени белгIараенна (эрсий меттала). 8.00 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.35 — «Шоана дуккхаезача» ашарий концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.30 — «Юртара хьехархое» яха Батаева [illegible] (нохчий меттала). 16.00 — Ашарам. 16.03 — Москва. 16.30 — «Къонахь» (гIалгIай меттала). 17.00 — «Литературин НохчиГIалгIайчен» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 17.30 — Концерт. 18.00 «Илли доаг Ирена Сантор» яха радио-журнал. 18.30 — РадиоладувгIарехой [illegible] кхаьа дола концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

15.00 — «Зорька» (гIалгIай меттала). 15.30 — Музыкальни киоск. 16.00 — 1968-ча шерара Пачхьалкхен совгIата лауреаташ. 16.40 — Киноштабьаргой клуб. 17.00 — Машара тIехьарча къовсаме кагирхой. 18.20 — Английски метте урок [illegible] [illegible] [illegible]. 18.50 — Дунен халкъашта юкъера обзорени. 18.55 — Музыкальни перерыв. 19.00 — Акробатикан йола телевизионни матч (Москва — Киев — Минск). 20.15 — «ВорхI ди». Дунен халкъашта юкъера программа. 21.00 — Передачай программа. 21.05 — «Шек воаш сот» яха художественни фильм.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ, ГАЗЕТ ДЕШАРАШ!

ДИЦ МА ЛЕЛАШ 1969 ШЕРА «Сердало» газета яздала

Газет язду предприятешкен учреждешкен кийн-йоазув доаржадеча общественникашка, «Союзпечата» бувзама отделенешка.

Газет доаппаш ха юкъе ца йоллийтар духьа шоай кийн-нахьа газет язде диц ма делаш.

«Грозэнерго» РУ энергосбыто абоненташта: предприятешта, учреждешта, колхозашта совхозашта, домоуправленешта а шоай доалахьа цIенош долаш берашта а дагадоалийт вIаший расчеташка хьежжа [illegible] [illegible] тIадаса дехкар 1968 шера 25 декабрь хьалкхачалца [illegible] таххаза дарг ца хилар а.

Лакхе белгалдаьккха хана боллашта гIерта дехкар кIе да луш бIаьтха абонентех эхь вIахьа хоаш да беш электростанций дIадоахаргбергба.

«Грозэнерго» РУ [illegible].

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам.—3-38-11; [illegible] секретара—3-34-33; партийни вахаран, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта бахамаш [illegible] отделий—3-42-30.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-33; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательстви типографи. Революци проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ04421. Заказ № 4922.